

Kerk 24/7 – 'n Gevallestudie van 'n ontluikende geloofsgemeenskap in George

Jacob Johannes Breedt

Tesis ingelewer ter gedeeltelike voldoening aan die vereistes
vir die graad Magister Theologiae in Bedieningspraktyk aan die Universiteit van
Stellenbosch

Studieleier: Prof. H.J. Hendriks

Desember 2009

VERKLARING

Deur hierdie tesis elektronies in te lewer, verklaar ek dat die geheel van die werk hierin vervat, my eie, oorspronklike werk is, dat ek die outeursregeienaar daarvan is (behalwe tot die mate uitdruklik anders aangedui) en dat ek dit nie vantevore, in die geheel of gedeeltelik, ter verkryging van enige kwalifikasie aangebied het nie.*

DATUM: _____

---

* Kopiereg © 2009 Universiteit van Stellenbosch
Alle regte voorbehou

OPSOMMING

“First, the church isn’t ours; it’s God’s. And second, it isn’t ours; it’s us” (McLaren 2000:7).

Wat ook al van die Kerk gesê word, hoe ons as Kerk funksioneer en leef – dit moet altyd gedoen word met hierdie woorde van McLaren in gedagte. Die gesindheid waarmee ons na mekaar kyk en met mekaar verskil is juis dit wat vertel van ons volwassenheid in Christus. “Die kriterium waarmee julle oordeel, sal ook vir julle self gebruik word” (Matteus 7:2)¹. Gelowiges vanuit verskillende kerklike agtergronde, met verskillende dogmatiese tradisies en oortuigings, aanbid en dien die Here saam in 'n geloofsgemeenskap sonder enige teologiese spanning. Terwyl daar ruimte gebied word vir verskeie denkrigtings en elkeen se eie pad met God gebied word, gaan dit vir elke gelowige om 'n verhouding met God deur Jesus Christus en die leiding van die Heilige Gees. Verder gaan dit oor verhoudings tussen medegelowiges en 'n missionale praxis² in die gemeenskap.

Volgens Barna verlaat miljoene gelowiges die denominasies en tradisionele gemeentes (2005:11) omdat hulle gefrustreerd geraak het met die beheer binne die onbuigbare mensgemaakte strukture, sisteme en tradisies. Die bedanking van 'n paar honderd gelowiges vanuit die hoofstroom denominasies, net in George alleen, waaronder daar 'n hele aantal voltydse werkers, kerkraadslede en aktiewe lidmate is, maak dit nodig dat die tradisionele manier van kerkwees heroorweeg word. Die Kerk 24/7-beweging wat ontstaan het rondom predikante met Pinkster en Gereformeerde agtergronde, bied 'n geloofsgemeenskap vir dié wat saam met Barna se miljoene, die denominasies verlaat het. Die Beweging besef dat dit deel is van 'n postmoderne omgewing waarin die Kerk besig is om te verander. Hierdie beweging is deel van die Ontluikende Kerk as fenomeen en nie as 'n organisasie wat deur sekere “emergants” of enige iemand anders gelei word nie.

Hierdie studie beskryf die Ontluikende Kerk soos veral deur die oë van Barna, Gibbs & Bolger, en McLaren gesien. Dit omskryf ook die ondervindinge en betrokkenheid

---

¹ Die Bybel, Nuwe Lewende Vertaling, 2006. Christelike Uitgewersmaatskappy. Vereeniging, Suid Afrika.

² Praxis (Praxis) = reflective (prayerful) involvement in this world (Hendriks 2005:22 voetnota).

van veral drie predikante, Breedts, Badenhorst en Potgieter wat saam met ander gelowiges op soek is na God se wil vir die Kerk in 'n postmoderne omgewing. Gedurende die bestaan van drie en 'n half jaar het nog agt ander predikante en voltydse werkers vanuit die Charismatiese, Pinkster en Gereformeerde agtergronde betrokke geraak en is deel van die vorming van die huidige bedieningspraktyk van die Kerk 24/7-beweging. Die antwoorde van die respondente werp meer lig op die redes waarom die betrokke gelowiges hul denominasies en gemeentes verlaat het om hulle saam met ander wat dieselfde oortuigings deel, te “fellowship” en die Here dan so te dien.

Hierdie kwalitatiewe studie is die navorser se bydrae om die siening en belewenis van die postmoderne Christen se kerklike ervarings binne sy leefwêreld te beskryf. Die ontstaan van die Kerk 24/7-beweging is volgens die navorser 'n antwoord op die behoefte van talle gelowiges om die Here buite die tradisionele kerkstrukture en sisteme te dien.

SUMMARY

“First, the church isn’t ours; it’s God’s. And second, it isn’t ours; it’s us” (McLaren 2000:7).

Whatever is said about the Church, how we function as the Body of Christ and how we approach the future, must always be done with McLaren’s quote in mind. The attitude with which we differ from each other, will always point to our maturity in Christ. “For in the way you judge, you will be judged; and by your standard of measure, it will be measured to you” (Matthew 7:2) ³.

Believers from different spiritual backgrounds and convictions fellowship together in a faith community without any theological tension. While the focus is on a relationship with God through the Holy Spirit, each person is allowed to minister as he or she feels led by the Holy Spirit. What is very important, is the relationship amongst fellow believers and a missional praxis within the community.

According to Barna, millions of believers leave the denominations and traditional congregations because of the control within the human-made systems and structures. In George alone a few hundred believers, of which quite a number were full-time workers, left the mainstream denominations in the past four years. This definitely calls for a reconsidering of the traditional way of doing church.

The Church 24/7 movement, which was started by pastors from Pentecostal and Reformed backgrounds, offers a faith community to those who left their congregations just as Barna’s millions. The Movement realizes that it finds itself in a postmodern environment where the church is constantly changing. The Church 24/7 movement forms part of the Emerging Church as phenomenon and is not an organization led by the emergents like Brian McLaren or any other leader.

This study describes the Emerging Church as chiefly seen through the eyes of Barna, Gibbs & Bolger and McLaren. It also emphasizes the experiences and involvement of Breedt, Badenhorst and Potgieter who started the Movement together with fellow

---

³ New American Standard Bible. 1995. The Lockman Foundation. LaHabra, CA.

believers. During the past three and a half years, eight other Ministers and full-time workers from the Charismatic, Pentecostal and Reformed backgrounds became part of the exciting development of this ministry which day by day unfolds through the Holy Spirit's inspiration.

The answers given by the respondents help us to understand why believers left their traditional congregations to spontaneously get involved with this new way of thinking about God's Church.

This qualitative study is the contribution of the researcher to describe the experience and perception the postmodern Christian have of church life within this world. According to the researcher the rise of the Church 24/7 movement is an answer to the believers who long to serve God without the traditional church structures and systems.

DANKIE HERE

- Dankie Here vir al U genade oor ons uitgestort. Vir die voorreg om deel van U kerk te wees. Vir die hulp en leiding van die Heilige Gees. Laat U wil geskied met hierdie tesis. Mag dit U naam verheerlik en U kerk baat.
- Dankie vir 'n wonderlike vrou wat u my gegee het wat my - soos nog altyd – bygestaan en aangemoedig het.
- Dankie vir ware vriende wat deur dik en dun by my gestaan het.

- Amen -

INHOUDSOPGAWE

HOOFSTUK 1

INLEIDING EN AGTERGROND

1.	AGTERGROND EN MOTIVERING	12
1.1	Situasie in George	13
1.2	Die Kerk 24/7-beweging	14
2.	PROBLEEMSTELLING	15
2.1	Die sentrale navorsingsvraag	15
3.	METODOLOGIE	16
3.1	'n Kwalitatiewe studie	16
3.2	Gestruktureerde onderhoude	17
3.2	Etiese aspekte	17
4.	DIE BYBEL	18
5.	DIE NAVORSER	19
6.	'N PRAKTIES-TEOLOGIESE STUDIE	19
7.	WAARDE VAN DIE STUDIE	20
8.	WOORDOMSKRYWINGS EN SLEUTELBEGRIPPE	20
8.1	Ontluikende kerk	20
8.2	Transformasie	21
8.3	Reformasie	21
8.4	Modernisme	21
8.5	Postmodernisme	22
8.6	Missionaal	23

HOOFSTUK 2

DIE ONTLUIKENDE KERK VOLGENS LITERÊRE BRONNE

1.	INLEIDING	25
2.	WAARSKUWING – Barna 2005	25
3.	KARAKTER VAN DIE ONTLUIKENDE KERK - Gibbs & Bolger 2005	29
4.	DIE TOEKOMSTIGE KERK - McLaren 2000	34
5.	ANDER BRONNE	40

HOOFSTUK 3

DIE VERHAAL VAN DIE ONTSTAAN VAN KERK 24/7

1.	INLEIDING	41
2.	BADENHORST	41
3.	POTGIETER	45
4.	DIE NAVORSER	46

HOOFSTUK 4

KERK 24/7 – DIE HUIDIGE BEDIENINGSPRAKTYK

1.	INLEIDING	49
2.	DIE GESPREK	50
	2.1 Die doel van die gesprek	51
3.	VISIE FORMULERING	51
4.	TEOLOGIE AS BEWEGING	52

5.	GOD	55
6.	TEOLOGIE AS TRANSFORMERENDE AKSIE	56
7.	INTERPRETASIE	57
	7.1 Onderskeiding	59
	7.2 Die Koninkryk	59
8.	BEDIENINGE AS STRUKTUUR	60
	8.1 Verhoudinge	60
	8.2 Bedieninge	61
9.	LEIERSKAP	63
	9.1 Inleiding	63
	9.2 Funksionele leierskap	65
	9.3 Leierskap en bediening is kontekstueel	65
10.	GELOOFSGEMEENSKAP	67
	10.1 Inleiding	67
	10.2 Geloofsgemeenskap as familie	68
	10.2.1 Geloofsgesinne	71
	10.2.2 Jeug en kinders	73
	10.2.3 Familiefokus	74
	10.3 Geloofsgemeenskap as deelnemers	75
11.	LIDMAATSKAP	77
12.	SAKKRAMENTE EN ANDER LITURGIESE HANDELINGE	79
	12.1 Doop	79
	12.2 Nagmaal	80

HOOFSTUK 5

GESTRUKTUREERDE ONDERHOUDE

1.	INLEIDING	80
----	-----------------	----

2.	DOEL	81
3.	METODE	81
4.	BESPREKING VAN ANTWOORDE OP VRAE	82

HOOFSTUK 6

SAMEVATTING EN GEVOLGTREKKING	93
-------------------------------------	----

BYLAES

AANHANGSEL 1: Navorsingsvraelys	96
AANHANGSEL 2: Guidelines for Ethnographic Research	98
AANHANGSEL 3: Fokusgesprekke	100

BIBLIOGRAFIE	108
---------------------------	------------

HOOFSTUK 1

INLEIDING EN AGTERGROND

1. AGTERGROND EN MOTIVERING

Friedman beskryf in sy bekende boek 'n "plat" wêreld waar die historiese-, streeks- en geografiese grense irrelevant raak. Die titel is 'n metafoor vir 'n wêreld wat een groot gelyke speelveld geword het vir almal wat daarop woon. Globalisering is deur onder andere die ontwikkeling van die persoonlike rekenaar, die ontwikkeling van sagteware en die e-wêreld aangevuur en beïnvloed, nie net ten opsigte van die wêreld ekonomie, markte en industrieë nie, maar ook die mense wat daarin woon (2007:60).

McLaren sê: "You have a new world" (2000:11,12), en dat ons reeds aan "the other side of theological liberalism, the other side of the second millennium, the other side of modernism" is. "If you have a new world, you need a new church", voeg hy dan by.

Roxburgh noem dat die kerk 'n "strange new world" beleef (2005:19,20) en dat nuwe strategieë nodig is om die toekoms binne te gaan. Hiermee saam vind ons sy stelling dat daar in die hart van die Christenheid 'n afkeur in "georganiseerde godsdiens" is (2005:38).

Bosch reken dat die tydperk van die Verligting (Enlightenment) en modernisme tot 'n einde gekom het en dat die tydperk van die ontluikende ekumeniese paradigma (postmodernisme) aangebreek het. Vir Bosch is 'n paradigmaskuif 'n duidelike en betekenisvolle skuif in die manier van dink en doen van een tydperk na 'n ander ([1991]2005:182).

Bogenoemde denke kom nie net in Europa of Amerika voor nie. In Suid-Afrika word soortgelyke uitsprake gehoor en ook hier staan die kerk voor die deur van 'n nuwe tydvak.

- Burger waarsku teen die formalisme, rigiditeit, selfsug en mag wat binne die institusionalisering van die kerk te vinde is en maan dat dit nie geïgnoreer mag word nie” (1999:278).
- Niemandt sê dat die “postmoderne aardbewing getyggolwe veroorsaak wat oor die hele wêreld (en kerk) spoel – en niks sal ooit weer dieselfde wees nie”, (2007:9) en “die kerk sal moet sink of swem” (2007:11).
- Burger⁴, wat deur sommige as taamlik konserwatief beskou word, erken dat die postmoderne mens “minder waarde aan tradisie, strukture en instellings heg (2008:10).

1.1 Die situasie in George

Ook die gelowiges van George beleef bogenoemde frustrasies en tendense saam met die res van die wêreld en ’n hele aantal Christene in die stad het besluit dat die tyd ryp is om ’n verandering te maak.

In ’n verslag van die Ringkommissie van die NG Kerk in George (2006:1), is die volgende opmerkings gemaak aangaande persone wat die kerk verlaat en by die Kerk 24/7 - beweging betrokke geraak het:

“In eerste instansie, so wil dit vir ons voorkom, gaan dit hier om mense wat tot onlangs nog aan bepaalde plaaslike gemeentes behoort het [of nog behoort] en wat algaande al hoe meer gefrustreerd geraak het met die georganiseerde kerk – veral dan hul eie gemeente en denominasie”.

en

“... wat verder ook duidelik geword het uit gesprekke, is dat minstens ’n goeie deel van diegene wat by “Kerk 24/7” betrokke is, veral gefrustreerd voel met ’n bepaalde manier van kerkwees, tw ’n oorbeklemtoning van bestuur en kontrole, knap organisasie en allerlei uiterlike dinge, maar ’n onderbeklemtoning van ’n

---

⁴ Dr Isak Burger van die AGS van SA

Geesvervulde lewe van dissipelskap by gemeentelers en daarmee saam 'n swak begrip by bv. kerkrade van wat die kerk is en behoort te doen”.

Die Eenheid vir Godsdiens- en Ontwikkelingsnavorsing (EGON) het 'n opname gemaak vir die George Aids Forum. Gedurende die week van 7 tot 11 April 2003 is 231 geloofsgemeenskappe wat afsonderlik bymekaarkom, geïdentifiseer. Die tweede paragraaf onder “Results” in die verslag lui soos volg: “How do we interpret 231 churches in George – positively or negatively? The answer is: probably a little of both. It can be viewed as a sign of secession and disunity in the Christian community. Some churches certainly do have a history of disruption. The 231 churches witness to this reality. However, this is most unfortunate” (EGON 2003:15).

1.2 Die Kerk 24/7-beweging

Die bedanking oor 'n tydperk van 'n aantal voltydse predikante in George vanuit verskillende denominasies en die bymekaarkom van gelowiges vanuit veral die Gereformeerde en Pinkstergeledere, vorm 'n heel nuwe manier van kerkwees. Die beweging se bediening geskied binne die postmodernistiese konteks met 'n nuwe benadering t.o.v. lidmaatskap, dogmatiese ingesteldheid, lof en aanbidding, Woordbediening en sakramente⁵. Die geloofsgemeenskap van Kerk 24/7 sou deur institusionele lense gesien, beskryf word as 'n gemeente. Dit is immers beslis nie 'n para-kerklike beweging of 'n denominasie nie. Tog, soos in Hoofstuk 3 verduidelik, is die punt van almal wat by Kerk 24/7 betrokke is, dat hulle nie nog 'n kerk wil stig met 'n aantal gemeentes nie, maar dat hulle as gelowiges in 'n geloofsgemeenskap saamkom met minimale struktuur wat hulleself sien as 'n beweging van mense wat onder alle omstandighede elke dag van 'n week en elke plek waar hulle beweeg, as gelowige volgelingen van Christus wil leef. In die volksmond sou dit 'n gemeente genoem word. Kerk 24/7 vermy egter dié terminologie omdat dit nie weer geïnstitusioneel wil word nie en gelowiges se vryheid wil respekteer.

---

⁵ Hieraan word in Hoofstuk 3 breedvoeriger aandag gegee.

2. PROBLEEMSTELLING

Die modernistiese, en dikwels imperialistiese karakter van die tradisionele kerk is al hoe meer onaanvaarbaar vir Christene binne 'n postmoderne konteks. Die wêreld het verander, die mense het verander, hulle doen dinge anders, beleef dinge anders en verwag dinge anders. Postmodernisme binne 'n multikulturele en snelgroeïende elektronies-tegnologiese wêreld laat die denominasionele gemeente gou uitgediend en afgeleef lyk. Gibbs en Bolger wys daarop dat die kerkkultuur soos deur die kerk uitgeleef, net binne die kerkdeure bestaan en “the church must ‘de-absolutise’ many of its sacred cows in order to communicate afresh the good news to a new world” (2006:18). Barna beaam die gevoel van postmoderne gelowiges wanneer hy sê: “millions of devout followers of Jesus Christ are repudiating tepid systems and practices of the Christian faith and introducing a wholesome shift in how faith is understood, integrated, and influencing the world” (2005:11). Niemandt se aanhaling van Regie McNeal se stelling dat Christene nie die kerk verlaat omdat hulle geloof getaan het nie maar wel omdat hulle hul geloof wil lewend hou, is dalk kras gestel, dog kommerwekkend naby aan die waarheid (2007: 63).

2.1 Die sentrale navorsingsvraag

Wat het aanleiding gegee tot die ontstaan van die beweging “Kerk 24/7” en in watter mate beantwoord die huidige bedieningspraktyk van die geloofsgemeenskap die siening en behoefte van die postmoderne Christen?

Die sentrale navorsingsvraag word aan die hand van die volgende meer spesifieke vrae ondersoek:

- Hoe sien die postmoderne Christen die huidige, gevestigde, tradisionele denominasies en gemeentes?
- Wat is die spesifieke redes waarom hierdie Christene nie noodwendig van God en sy kerk afvallig raak nie, maar doelbewus na 'n ander kerkkultuur soek waarin hul hulself kan uitleef?
- Brian McLaren sê “... you need a new church” (2000:11).

Is dit regtig nodig om sover te gaan?

Hoe moet die kerk dan lyk?

In watter mate beantwoord die ontluikende geloofsgemeenskap in George die “need for a new church”?

3. METODOLOGIE

Die ondersoek van 'n ontluikende geloofsgemeenskap in George wat hul manier van kerkwees as antwoord op die postmoderne Christen se behoefte verstaan, word as 'n gevallestudie beskryf.

Daar word deur middel van hierdie gevallestudie getoon waarom 'n baie groot getal voorheen voltydse werkers, raadslede, ouderlinge en lidmate, ontuis en ongemaklik voel binne die tradisionele, gevestigde kerkstrukture en kerklike kultuur.

Die identiteit en funksionering van die ontluikende gemeenskap word beskryf. As sodanig is die navorsing beskrywend van aard.

3.1 'n Kwalitatiewe studie

Die navorser se navorsingstrategie is gevorm om die positiewe kerkbelewenis van die betrokke geloofsgemeenskap uit te lig eerder as om die klem op die negatiewe te lê.

“... qualitative researchers will, during the research process, create the research strategy best suited to their research, or even design their whole research project around the strategy selected” (De Vos [1998]2005:269). Die navorsingsontwerp binne 'n kwalitatiewe studie is buigbaar en uniek en ontwikkel deur die navorsingsproses. Spesifieke stappe kan nie voorgeskryf word vir die ontwikkeling van die proses nie (De Vos [1998]2005:75).

Kenmerkend van die kwalitatiewe navorsing is dan ook die interpretasie en vertolking van die respondente se lewenservaring, (hier geloofservaring) persepsies en bedoelings. In hierdie studie word die geloofservaring van gelowiges binne hulle kerklike omgewing weergegee “... through the eyes of the actors themselves, with an emphasis on detailed description and understanding phenomena within the appropriate context” (Babbie & Mouton [2001]2007:278).

Babbie en Mouton beskryf hierdie studie verder as 'n studie van 'n gemeenskap. “The focus is on description and analysis of the patterns of, and relations between, the main aspects of community life” ([2001]2007:281).

3.2 Gestruktureerde onderhoude

Deelnemende aksie navorsing of “PAR”⁶ is volgens Babby en Mouton ([2001]2007:314) een van die mees algemene benaderings en word ook in hierdie studie gebruik. Sowel die navorser en proefpersone is betrokke in die Kerk 24/7 - beweging.

Gestruktureerde onderhoude is gebruik vir die insameling van empiriese data; die gebruik van 'n vraelys⁷ voorsien goeie beheer en die verwagting was dat ten minste 85% van die vrae deur respondente volledig beantwoord sou word (Babbie & Mouton [2001]2007:250).

Vrae is opgestel met die fokus op die gevallestudie en inligting wat verlang word (De Vos [1998]2005:292), en is relevant vir die navorsing (Babbie & Mouton [2001]2007:236).

Oop-einde vrae “in which case the respondent is asked to provide his or her own answer to the question” (Babbie & Mouton [2001]2007:233) is tydens een-tot-een onderhoude aan respondente gevra “in order to gain a detailed picture of a participant’s beliefs about, or perceptions or accounts of, a particular topic” (De Vos [1998]2005:292).

Die SAVGG (Die Vennootskap van Gestuurde Gemeentes) se riglyne vir etnografiese navorsing is as basis vir die metodologie van die opstel en hantering van vraelyste gebruik.⁸

3.3 Etiese aspekte

De Vos se “professional code of ethics” ([1998]2005:67) met betrekking tot die navorsing word streng nagevolg:

Deelname van die respondente was vrywillig en hulle was deeglik ingelig oor die doel van die navorsing.

---

⁶ PAR – participatory action research

⁷ Aanhangsel 1

⁸ Sien bylaag: Guidelines for Ethnographic Research

Alle inligting, ook toe klankopnames gemaak is, word as vertroulik beskou en kodes word gebruik om na respondente se antwoorde te verwys.

Die doel van die vraelys is om die kerklike ervaring en behoeftes van 'n groeiende groep mense in ons samelewing te probeer verwoord en nie om enige denominasie of geloofsgemeenskap in 'n negatiewe lig te stel nie.

4. DIE BYBEL

Alle aanhalings uit *Die Bybel* word uit die *Nuwe Lewende Vertaling*, 2006, van die Christelike Uitgewersmaatskappy, Vereniging, Suid-Afrika aangehaal, tensy anders aangetoon in die voetnotas. Daar is geen belangrike rede waarom juis hierdie vertaling gebruik word nie behalwe dat dit maklik lees en dus maklik verstaan word. Verskillende vertalings mag dalk verskillend geïnterpreteer word en die “menslikheid” van *Die Bybel* word verstaan omdat *Die Bybel* deur mense geskryf is. “*Die Bybel* is 'n volledige menslike woord”, maar *Die Bybel* is ook “ 'n volledige goddelike Woord” (Cilliers 2004:96 & 98).

Nürnberg se waarskuwing word deur die beweging as belangrik gesien as hy sê: “Net so word die Woord van God nóg voortgebring nóg suiwer gehou binne die samehang van dieselfde homogene sosiale groep – selfs al is dit die kerk” (1984:196); mense kan nie regtig hoor wat God sê sonder om na die ander dele van die liggaam te luister nie. Elkeen wat met die Skrif omgaan moet besef dat daar 'n verantwoordelikheid aan verbonde is; daar moet nederig en biddend op God vertrou word vir die hulp en leiding van die Heilige Gees. Al verskil ons in interpretasie en Woordbediening ten opsigte van sekondêre sake, bring God se Woord steeds nuwe lewe waar dit in eerlike en kinderlike afhanklikheid bedien word. Om te bedien met die Woord as norm, bly 'n eer.

“I did not invent this Word of God and this office. It's God's Word, God's work, His office. There we two (i.e. God and I) are one in the cause... It is our confidence, no matter how much the world may boast, that God has qualified us to be ministers, and secondly, that it is not only pleasing to the heart of God, but also that we shall not preach in vain and this ministry will lift to heaven

some few who receive the Word” (Martin Luther aangehaal deur Cilliers 2004 : inleiding).

5. DIE NAVORSER

Gibbs en Bolger sê: “But we are not so naive as to believe that any researcher comes to a piece of data as an objective observer” (2006:9). Die navorsing en verslaggewing word so objektief moontlik hanteer alhoewel dit onmoontlik vir die navorser is om geheel objektief te wees. Die navorser se frustrasie binne die modernistiese, besigheidsbestuurstyl van die tradisionele gemeente het verskille en konflik veroorsaak wat aan die begin van 2006 tot sy bedanking en sy deelname aan die ontstaan van die Kerk 24/7-beweging gelei het. Desnieteenstaande is die bedoeling nie om bestaande kerklike strukture te kritiseer nie maar om die irrelevansie van die huidige strukture in ’n nuwe situasie aan te dui.

6. 'N PRAKTIES-TEOLOGIESE STUDIE

Volgens Osmar (2008:preface) het praktiese teologie as vak en die diskussies daaromtrent, die afgelope jare deur taamlike woelinge gegaan. Die deurbraak wat gemaak is, is om weg te breek van ouer modelle van praktiese teologie deur wyer te dink as net die homiletiek, liturgiek en handeling in en om die kerk. Vandag word talle uiteenlopende navorsingsprojekte wat deur praktiese teoloë gedoen word as ’n bate vir teologie in die geheel erken.

Hendriks se begrip “Doing theology” ([2004]2005:23) en beskrywing van teologie verwoord die uitgangspunt van die navorsing as hy sê: “Theology is not a noun; it’s a verb. We believe it is in discerning the will of God, in the process of obediently participating in His mission that we learn to understand that faith makes sense ([2004]2005:24)”. ’n Volledige interpretasie en toepassing van praktiese teologie word saam met Hendriks se punte van “teologie doen” in hierdie werkstuk uiteengesit en met die bedieningspraktyk van die Kerk 24/7-beweging vergelyk.

Die verstaan en toepassing van praktiese teologie met betrekking tot hierdie navorsing word verduidelik in die volgende beskrywing:

“Praktiese teologie is een zelfstandige teologie-discipline, die de praxis van het geloof en van geloofsgemeenschappen bestudeert. Met name richt de praktische teologie zich op de praxis van het christelijke geloven te leven, zoals zich dat voordoet in de kerkelijke geloofsgemeenschappen” (Dingemans aangehaal uit Uys 2006:31).

7. WAARDE VAN DIE STUDIE

Hierdie studie behoort te help om die proses van die ontluikende geloofsgemeenskappe, nie net in George nie, maar ook in Suid-Afrika te beskryf. Die navorser glo dat daar 'n onkeerbare proses van dramatiese verandering in die Kerk is en dat dit, soos in ander wêrelddele, reeds 'n realiteit is. Die Kerk moet hierdie veranderinge geloofwaardig en Bybels getrou hanteer. Postmodernisme is nie net negatief nie, maar bied die geleentheid om aan die vervallende realiteit van die Christendom-paradigma te ontkom. “We are currently living through one of the transforming moments in the history of religion worldwide” sê Jenkins (2002:1). Die tyd dat die Christelike kerk relevant moet wees in 'n postmodernistiese wêreld is hier.

8. WOORDOMSKRYWINGS EN SLEUTELBEGRIPE

8.1 Ontluikende kerk

Hierdie term is die Afrikaanse sinoniem vir die bekende “Emerging Church” soos wêreldwyd bekend. Die “Wikipedia Internet Encyclopaedia” beskryf die beweging soos volg: “The ‘emerging church conversation’ is a controversial 21st century Christian movement whose participants seek to engage postmodern people, especially the unchurched and post-churched. To accomplish this, ‘emerging Christians’ or ‘emergents’ seek to reconstruct Christian beliefs, standards, and

methods to fit in the postmodern mold.”

(http://en.wikipedia.org/wiki/Emerging_Church:15/04/2007)⁹

8.2 Transformasie

Barna praat van 'n “revolution that is designed to advance the Church and redefine the church” (2005:preface).

Roxburgh verduidelik die begrip ‘transformasie’ as die menslike reaksie teenoor verandering van buite waaroor daar gewoonlik nie beheer is nie (2005:41). Transformasie is dus iets wat vanuit die mens gebeur en ook deur die mens beheer kan word.

8.3 Reformasie

Die Merriam-Webster woordeboek gee nie net 'n goeie beskrywing nie, maar gebruik ook woorde wat die gevoel van die postmoderne mens jeens die kerk verwoord: “correction or improvement of what is faulty, defective, inefficient, or objectionable.” As voorbeeld word ook verwys na die sestiende eeuse godsdienstige beweging “aimed at correcting real or assumed abuses in the Roman Catholic Church and marked ultimately by rejection of the supremacy of the pope, rejection or modification of much of Roman Catholic doctrine, and establishment of the Protestant churches”^{10 11}.

8.4 Modernisme

Moderniteit, en modernisme is die naam van 'n belofte wat rus op 'n geloof in rasionele, wetenskap-geïnspireerde vooruitgang. Dit was veral die Industriële Rewolusie en die wetenskaplike deurbrake met 'n populêre, optimistiese, liberale,

⁹ Die “Ontluikende Kerk” word in hoofstuk 2 bespreek.

¹⁰ “reformation.” Webster's Third New International Dictionary, Unabridged. Merriam-Webster, 2002. <http://unabridged.merriam-webster.com> (22 Aug. 2009).

¹¹ Verwysend na bogenoemde beskrywings behoort die kerk altyd 'n reformerende, transformerende kerk te wees. Volgens die mening van die navorser is dit wat Kerk 24/7 wel is.

mensgesentreerde filosofie wat aan modernisme krag gegee het (Rasmussen 1993:27). Modernisme, wat histories hoofsaaklik gekoppel word aan die tydperk 1789 tot 1998 (Malphurs 2003:76), is veral in die 20ste eeu geskoei op die geloof dat die mens die vermoë het om homself en sy wêreld te ontwikkel en beheer, dat lewe sosiaal gereguleer kan word, en dat met die rede deurgedring kan word tot die essensiële van 'n saak sodat alle probleme ten diepste oplosbaar is (Rasmussen 1993:27).¹² Die modernistiese metaforiese “Toring van Babel” het begin krummel en inmeekaarsak soos dit al hoe meer duidelik geword het dat tegnologiese ontwikkeling net so veel probleme veroorsaak het as wat dit opgelos het. Daar is 'n groeiende bewuswording dat die mens met 'n modernistiese ontwikkelingsfilosofie op die pad van selfvernietiging beweeg (Gibbs & Coffey 2006:29). Die verkrummeling van modernisme bied 'n toenemend dringende uitroep na transformasie.

8.5 Postmodernisme ¹³

“Post”-woorde vertel altyd meer van die era wat verby gegaan het as van die huidige of die tydperk wat voorlê (Rasmussen 1993:31). Die woord postmodernisme het nie prominensie gehad voordat dit gebruik is om tendense teen die modernisme in die kuns en literatuur in die 1960's en die argitektuur in die 1970's aan te dui nie. In die 1980's is die woord ook gebruik om 'n opkomende wêreldvisie te omskryf wat kuns, politiek, sekere aspekte van die wetenskap en ook teologie insluit (Gibbs & Coffey 2006:28). Volgens Malphurs het postmodernisme reeds in 1919 vorm begin aanneem (Malphurs 2003:76) maar vind ons onself eers regtig ongeveer die afgelope 20 jaar in 'n postmoderne wêreld.

Daar kan gesê word dat postmodernisme 'n soeke is na alternatiewe vir die beloftes wat modernisme, ten spyte van sekere suksesse nie kon vul nie. Rasmussen beskryf ook aan die ander kant die postmodernis as iemand wat absoluuthede atomiseer en gesag as relatief beskou. “In a postmodern view all great schemes and systems are socially produced means of some group exercising control over another; that is, all

¹² 'n Tydperk waarin alles bewys moes word, van lyne en grense en 'n definitiewe reg of verkeerd. Die onwrikbaarheid van “Dogma” is tipies modernisties.

¹³ Terwyl *postmoderniteit* 'n spesifieke, historiese tydperk bedoel, word daar na die begrip *postmodernisme* as 'n vorm van 'n kontemporêre kultuur verwys (Cilliers 2004:7). Terwille van eenvormigheid word die term postmodernisme deurgaans gebruik.

relations are power relations, and suspect” (Rasmussen 1993:31). Cilliers haal Eagleton aan wat dit beskryf as ’n “style of thought which is suspicious of classical notions of truth, reason, identity and objectivity (2004:7). Reg en verkeerd word bevraagteken en word selfs beskryf as ’n “krisis van waarhede” (Louw 2005:18). Elke individu het ’n reg tot ’n mening gebaseer op so ’n persoon se perspektief en “point of view”; diversiteit word positief aanvaar en gevier (Gibbs & Coffey 2006:29).

Postmodernisme is dus die “gees van die tyd”, die denkskema of paradigma waarbinne die mens, en dus die kerk, huidig funksioneer. Hierdie “paradigma” staan in reaksie teen Modernisme se rigiede reëls en waarhede wat kwansuis “bewys” is met lyne en grense wat vervaag en verdwyn. Wat vir ons hier belangrik is, is die feit dat die Kerk se karakter as gevolg van postmodernisme besig is om te verander. Die tyd vir ’n postmoderne Christelike kerk is hier. “This time of transition into a new cultural era has great implications - both opportunities and challenges - for Christianity and the church” (Conder 2006:18).

8.6 Missionaal

Wanneer Guder sy boek *Missional Church*, se eerste hoofstuk “From Sending to being Sent” betitel, sê hy presies waarom dit gaan. Die Kerk het die perspektief van “sending” heroorweeg en veral ’n persoon soos David J Bosch met sy boek *Transforming Mission Paradigm Shifts in Theology of Mission* het hier ’n baie groot rol gespeel. Hierdie missionale re-oriëntasie van die teologie is die gevolg van ’n vars beskouing van die Drie-enige God, die Evangelie en die Skrif waar Jesus sê: “Net soos die Vader My gestuur het, stuur Ek julle ook” (Johannes 20:21). Die Kerk word gesien as ’n gestuurde volk. Die leerstelling dat die Vader die Seun gestuur het en die Seun die Heilige Gees gestuur het, word uitgebrei tot ’n ander beweging: Die Vader, Seun en die Heilige Gees stuur die kerk die wêreld in (Guder 1998:4).

Roxburgh reken dat die woord missionaal geskep is onder die besef dat Noord-Amerika en Europa self primêre sendingvelde is. Missionaal vertel ook volgens hom van God se *missio Dei*. Juis dít is wat die kerk bestaansreg gee en waarmee die kerk besig behoort te wees. Dit gaan nie oor hoe God die mens dien deur aan die

behoefte en begeertes van die mens te voorsien nie. As die Weste dan weer 'n sendingveld geword het en die evangelie gekompromitteer is met ander waardes, dan moet die fokus van sending wees om Jesus Christus terug te bring in die middelpunt van die geloofsgemeenskappe (2005:12).

Hendriks dui die term missionaal aan as 'n wyse waarop teologie as God se doel met die mens en die skepping verstaan kan word. "God as our creator-redeemer-sanctifier is a purpose-driven God and as such theology and the church should reflect it, it should be part of our identity ([2004]2005:21)."

Wat is sending dan? Bosch vat dit saam in sy laaste paragraaf: "...mission is, quite simply, the participation of Christians in the liberating mission of Jesus, wagering on a future that verifiable experience seems to belie. It is the good news of God's love, incarnated in the witness of a community, for the sake of the world" (Bosch [1991]2005:519).

HOOFSTUK 2

DIE ONTLUIKENDE KERK VOLGENS LITERÊRE BRONNE

1. INLEIDING

Drie boeke word deur die navorser uitgesonder omdat dit die nodige spektrum dek: Barna hanteer die toestand van die kerk en gee 'n dringende waarskuwing (Barna 2005), Gibbs en Bolger beskryf onder meer die karakter van die ontluikende kerk (Gibbs & Bolger 2005) terwyl McLaren die toekoms daarvan behandel (McLaren 2000). Laasgenoemde gee ook raad aan die Kerk as hulp vir bediening in die postmoderne era. Wat baie besonders is, is dat negentig persent van hierdie karaktertrekke van die ontluikende kerk soos deur hierdie drie skrywers uiteengesit, reeds deel was van die denke in die Kerk 24/7–beweging voordat enige navorsing of studie oor die ontluikende kerk gedoen is.

2. WAARSKUWING – Barna 2005

Barna is seker van sy saak: die kerk is besig om die grootste rewolusie van ons tyd te beleef. Christene het vir duisende jare 'n kerk geskep soos dit hulle pas, ten koste van dit wat Jesus eintlik bedoel het die kerk moes wees. Miljoene lidmate bedank vanuit gevestigde denominasies en gemeentes om 'n 24/7 geloofslawe te lewe sonder die “rommel” van die burokrasieë en strukture binne die kerkmure. Hierdie mense noem hy die rewolusioniste. David, Barna se vriend, het soos 20 miljoen ander Christene, opgehou om kerk toe te gaan (Barna 2005:20). Hulle is moeg vir “churches that play religious games” (2005:13) maar leef steeds voort met 'n geloof in God en 'n verhouding met Jesus. Hulle is op soek na inspirerende geloofsondervindings wat hulle versterk op hul geloofsreis. Daar word gestrewe na 'n intieme verhouding met God deur Jesus Christus soos Hy dit belowe het.

Barna vra vrae soos: "...if the local church is God's answer to our spiritual needs, then why are most Christians so spiritually immature and desperate?" (2005:30) en maak stellings dat:

- agt uit tien gelowiges nie voel dat hulle God se teenwoordigheid beleef het gedurende aanbiddingstye nie,
- 'n tipiese "kerkgelowige" 'n hele lewe sal leef sonder om 'n ongelowige aan Jesus voor te stel,
- kerkchristene ongeveer 3% van hul inkomste weggee en voel hulle het ruim "geoffer", en dat
- die plaaslike gemeente soos ons dit vandag ken, nie in *Die Bybel* beskryf of aangemoedig word nie.
- Vir hom gaan dit nie oor kerk toe "gaan" nie, maar om kerk te "wees".

Radikale verandering is reeds in die wêreld aan die orde van die dag en niemand kan dit ontken nie. Veral die meer ontwikkelde wêreld beleef reeds 'n postmoderne kultuur en 'n nuwe lewensfilosofie word onkeerbaar deel van die kerk. Barna noem sulke tendense, en dat sekeres meer positief as ander is. Hiervan is een van die belangrikste dat veral die jonger Christene die kerklike tradisies as irrelevant, onwerklik en verouderd beskou. Vernuwing is nie noodwendig iets nuuts nie, maar eerder die terugkeer na 'n Bybelse waardesisteem en lewenswyse. Die rewolusionis dui doelbewus nuwe rigting aan. "At some point you will provide leadership to someone else (2005:83)." Hierdie leierskap is nie vanuit 'n posisie van mag met beheer of kontrole nie, maar vanuit liefde en om só die opdrag van God uit te voer.

Die rewolusie verander en vorm ook diegene wat daaraan begin deelneem. Terwyl mense aangetrek word deur die waardes en verandering wat voorgestaan word, word hulle ook verander deur hul betrokkenheid. Eerstens word die persoonlike identiteit van die deelnemers in die proses in lyn gebring met dit waarvoor hulle geskape is. Elkeen is 'n spesiale skepping in God se wêreld met die doel om God te ken en lief te hê en Sy liefde na die wêreld te reflekteer. 'n Bybelgefundeerde lewe word binne 'n

geloofsgesin en –familie gevestig en entoesiasties uitgeleef met die uiteindelijke doel om na die wêreld uit te reik.

Die kenmerke van die ware rewolusionêre Christen word op verskeie plekke in die boek uitgewys en sluit onder andere die volgende in:

1. 'n spesiale verbintenis en verhouding met God en sy mense
2. fokus om vrug te dra
3. 'n positiewe gesindheid
4. 'n karakter van integriteit, eerlikheid, nederigheid en empatie
5. 'n skoon en produktiewe lewenswyse
6. opregte aanbidding
7. die vreugde om die Here te ken en die Goeie Nuus met ander te deel
8. doelbewuste toewyding en geestelike groei
9. diensbaarheid
10. vrygewigheid en
11. 'n goeie verhouding met hul familie

Barna sien meer van hierdie eienskappe in die lewens van rewolusioniste as in die lewens van die gewone evangeliese gelowiges. So moet die ware kerk volgens hom dan eintlik lyk. Soos die rewolusies van die verlede 'n effek op die wêreldpolitiek, ekonomie, -tegnologie en -godsdiens gehad het, sal hierdie rewolusie volgens Barna verseker ook 'n impak maak. Die Protestantse rewolusie het godsdiens en die plek van *Die Bybel* vir altyd verander. Die Feministiese rewolusie van die 1960's en 1970's het die rol van die vrou en die uitkyk en lewenswyse van gesinne vir altyd verander. So sal dit met hierdie rewolusie van geloof gaan. Volgens Barna sal dit elke mens en elke sosiale instelling affekteer. Dit is nie net 'n beweging nie maar 'n “full-scale reengineering of the role of faith in personal lives, the religious community, and society at large (2005:102)”.

Die Kerk word volgens hom nou herstel sodat die Heilige Gees effektief deur die liggaam van Christus kan werk. Gelowiges sal verantwoordelikheid neem vir hul eie geloofstoestand en die Kerk; die predikant, kerklike personeel en -programme sal nie

meer as 'n verskoning vir hul “Wimpy-faith”¹⁴ aangebied word nie. Ouers, en veral die vaders sal verantwoordelikheid neem vir hul kinders en hulle versorg en grootmaak soos God dit deur sy Woord beveel en die Heilige Gees hulle lei. Hoe die geloofsgemeenskap hulself sien asook die funksionering daarvan sal verander. Leiers en leierskapsrolle sal nie dieselfde bly nie aangesien die ou sisteme en strukture sal moet plek maak vir nuwe openbarings oor die funksionering van die liggaam van Christus. Die Christengemeenskap se verhoudings was altyd binne 'n bepaalde gemeente gefasiliteer terwyl mure tussen denominasies en geloofsgemeenskappe nou afgebreek word en 'n wêreldwye kerk 'n werklikheid word.

Tradisionele, plaaslike dorpgemeentes sal moet besluit hoe hulle die verandering gaan hanteer. Toenemende druk sal van binne en van buite op hierdie gemeentes se leierskap geplaas word om meer ernstig oor die bediening te besin. God se wil vir hul voortbestaan moet gesoek word.

Volgens Barna is die oorsaak van hierdie onomkeerbare verandering 'n “undeniable and insatiable human longing for a genuine relationship with God the Father” (2005:124). Hy karakteriseer hierdie “ontluikende” gelowiges en hul leefwyse soos volg:

1. 'n daaglikse uitdrukking van aanbidding en eer aan God vir sy grootheid, heerlijkheid en kreatiwiteit
2. die vreugde om Hom “natuurlik” te ken gee 'n impetus¹⁵ om aan ander die genade en liefde van Jesus mee te deel
3. hulle belê graag hul tyd en geld in die Koninkryk van God
4. hulle gebruik elke geleentheid om binne hul vermoë hul lewenswêreld positief te beïnvloed en te verander
5. hulle besef dat die kern van hul verhoudingswêreld hul familie is en dat Christus altyd die middelpunt daarvan moet wees (2005:125).

¹⁴ one that is weak, cowardly, or ineffectual. “wimp.” *Webster's Third New International Dictionary, Unabridged*. Merriam-Webster, 2002. <http://unabridged.merriam-webster.com> (27 Aug. 2009).

¹⁵ “Impetus” – voortstuwende krag, stukrag. HAT (Odendal 1994:413)

3. KARAKTER VAN DIE ONTLUIKENDE KERK - Gibbs en Bolger 2005

Emerging Churches van Gibbs en Bolger sal altyd onthou word vir die bespreking van die nege kenmerke van die ontluikende kerk. Hierdie nege punte is die uitvloeisel van vyf jaar se navorsing in die Verenigde State van Amerika en Engeland. Meer as 'n honderd gesprekke en onderhoude is gevoer en is uiters insiggewend. As gevolg van die feit dat Gibbs en Bolger hulself nie heeltemal objektief sien nie, word die menings van die respondente hoofsaaklik weergegee.

Die boek handel oor die Ontluikende Kerk in die postmoderne kultuur en die skrywers vind dit nodig om die eerste twee hoofstukke te gebruik om die leser te help verstaan wat bedoel word met kultuur, en die wat "Emerging Church" is.

Jesus het kruiskultureel betrokke geraak en homself ook beskikbaar gestel vir die wêreld waarin hy homself bevind het. 'n Kerk wat werklik missionaal wil leef het geen keuse nie as om benewens die volkskulture ook die godsdienskultuur waar hul werk en leef, te leer ken (2005:16). Die skrywers beklemtoon die noodsaaklikheid van kultuurstudie a.g.v. die agteruitgang van die Christendom en modernisme tesame met die groot kultuurverskuiwings wat in die Weste plaasvind (2005:18). Sekere historiese kerkkulture bestaan volgens hulle slegs aan die binnekant van kerkdeure. Talle Christene volg nie die godsdiens van hul ouers nie maar maak hul eie keuses aangaande godsdiens.

Wat die ontluikende kerk dan nou is, of nie is nie kan nie duidelik uitgespel word nie. Gelowiges kom vanuit hul postmoderne kultuur in geloofsgemeenskappe saam as volgelingen van Jesus en poog om getrou aan hul tyd en plek missionaal te leef. 'n Paar dinge word uitgelig soos byvoorbeeld: Die aftakeling van modernistiese praktyke binne Christenskap (2005:29) en die wegbeweeg van generasiekerke en nismarkte wat strategies geteiken word (2005:30). Om missionaal te wees is om verby strategie te gaan en om binne die gegewe kultuur teologie te doen. Wanneer daar na Roger Ellis se aanmerking: "I am a post, but out of principle I am a pre" gekyk word (2005:36), besef hulle dat dit moeilik is om die ontluikende kerk te etiketteer. Volgens Johny Baker van Londen is die term, "Emerging church" niks meer nie as 'n manier om te sê dat daar 'n behoefte is na nuwe vorms van kerkwees in 'n ontluikende kultuur (2005:41).

Die eerste drie kenmerke van die ontluikende kerk wat in die boek bespreek word gee aanleiding tot die ses wat daarop volg.

2.1 Identifisering met Jesus (en sy manier van doen en lewe)

Dit gaan nie oor evangelisasie nie, nie oor kerk nie, maar oor Jesus en sy lewe en heerlijkheid, sê Jonathan Campbell van Seattle. Eerste van alles gaan dit oor Jesus, sy lewe en missie op aarde (2005:48). Die een en twintigste eeu is ver verwyderd van Jesus se lewe, tog word daar weer gevra wat Hy sou doen en hoe Hy deel sou wees van 'n postmoderne leefwyse en kultuur. Die opdrag word verstaan as 'n "gaan" opdrag en nie "kom" opdrag nie. Die kerk volg die Koninkryk en "kerk" gebeur op die markplek en in die huise van die mense (2005:50-51). Die sending waarmee die kerk besig is, is God se sending en daar word eerder saam met Hom gewerk as vir Hom.

2.2 Transformerings van sekulêre tyd en ruimte (dualisme)

Die aftakeling van die muur tussen die sekulêre en geestelike is baie belangrik. Die spirituele as 'n aparte ruimte is onaanvaarbaar en die ontluikende kerk skuif na 'n holistiese spiritualiteit (2005:66,72). Dualismes wat deur modernisme geskep is en veral die gedagte van sekulêre tyd en spasie word doelbewus uitgewis (2005:67). Praktieke wat vir die tradisionele onheiligh en onchristelik sou wees word aanvaar as deel van die bestaan van die mens en Vrydaglewe is dieselfde as Sondaglewe (2005:75). Alle mense bring wat hulle het en is in hulle wêreld om God vanuit hul holistiese bestaan te aanbid. Evangelisasie is 'n lewenswyse en nie 'n okkasie nie - dit is om soos Jesus te lewe in die postmoderne kultuur deur verhoudinge en die Evangelie te verkondig deur dit te lewe (2005:80).

2.3 Lewe as 'n geloofsgemeenskap (nie vreemdelinge by 'n kerkdiens nie)

Ontluikende gemeenskappe vernietig die Christendom se idee dat kerk 'n plek, 'n diens of 'n tyd is. Kerk is 'n lewenswyse, 'n gemeenskap, 'n beweging (2005: 236). Kerk is

mense wat volgens die model van Christus leef en bestaan. Johnson van Headspace (London) skryf dat 'n ideale geloofsgemeenskap nie 'n utopiese droom is nie maar dat hul lewe rondom die waardes en stories van Jesus sentreer (2005:90). Koninkryk kom voor kerk en die *missio Dei* word aan die kerk toevertrou om gelei deur die Heilige Gees, dit beskikbaar te maak aan die wêreld.

Individualisme soos voorgestaan deur soeker-sensitiewe, “new paradigm” en selfs Protestantse kerke word uitgedaag en groepsbetrokkenheid by aanbidding en ander aktiwiteite vind plaas (2005:93). Kerk is 'n familie en nie 'n instelling nie en institusionele praktyke verander al hoe meer soos wat die kerk 'n familiekarakter aanneem. Die kerk moet 'n familie wees, God se familie, en moet so gestruktureer word, sê Joe Boyd van Las Vegas (Barna 2005:97). In die verhouding van die gemeenskap met mekaar word verantwoordelikheid vir mekaar geneem.

2.4 Verwelkoming van vreemdelinge en andersdenkendes

'n Algemene behoefte by alle ontluikende gemeenskappe is dat daar 'n omgewing geskep word waarheen Christene hul vriende kan nooi. Die buitestander is baie welkom en 'n leefstyl van insluiting word teenoor die modernistiese uitsluiting van andersdenkendes voorgestaan (2005:119). Sonder om die Christuslewe te kompromitteer word die buitestander verwelkom en 'n “veilige” omgewing geskep waar sulke persone gemaklik tussen Christene kan wees. Hiermee saam is die ontluikende kerk se ingesteldheid om soos Christus te leef en 'n motivering om tussen mense van ander gelowe te beweeg. Valse vriendskappe word nie gesluit met die agenda om iemand te evangeliseer nie (2005:127) maar die gebed van gelowiges is dat deur hul betrokkenheid by die gemeenskap in hul uitleef van hul Christenskap, mense tog Christus sal vind.

2.5 Dienslewering en onbaatsugtige gemeenskapsbetrokkenheid (nie aan die organisasie nie, maar aan mense)

Die Ontluikende Kerk se fokus is Christus en sy Koninkryk en die kern van 'n koninkrykslewe is onselfsugtige liefde, diensbaarheid en vrygewigheid (2005:135).

Die uitleef van hierdie soort diensbaarheid en gasvryheid is gewortel in die ontluikende kerk se verstaan van Jesus en die Koninkryk (2005:136).

Die markkultuur van die modernistiese kerk hanteer die besoeker as 'n potensiële kliënt en registerlidmaat en nie as mense nie. Hierdie markgeoriënteerde verhouding waarin die kerk die produseerder en die lidmaat die verbruiker is, word deur die ontluikende kerk verwerp. 'n Bediening van liefde en hulpverlening aan die swakke, verarmde en verworpene ens. soos dit in bybeltyd was, vestig die Koninkryk van God en dit is presies wat Jesus gedoen het en “unless the widow is taken care of, we are not following Christ” (2005:141).

2.6 Deelnemend as produsente (nie verbruikers)

Daar is geen toeskouers en verbruikers in die kerk nie, net produseerders. Lank genoeg het mense met hul talente en gawes net gesit en luister omdat hulle nie musikaal is of nie kan preek nie (2005:155). Paulus se uitnodiging in 1 Korintiërs 14:26 nooi die kerk om deel te neem met wat God hulle gegee het. Terwyl die verbruikers se fokus op die self is wat op soek is na geestelike goedere wat bevredig of aanvul, is die produsent se fokus op die mens en op God as voorsiener.

'n Omgewing word geskep waar daar vryheid is vir deelname en uitdrukking in aanbidding. God gee die gawes waarmee geloofsgenote mekaar bedien: 1 Petrus 4:10 “Namate elkeen 'n genadegawe ontvang het, moet julle mekaar daarmee dien soos goeie bedienaars van die veelvuldige genade van God.”

Noemenswaardig is die feit dat aanbiddingsgeleenthede nie generasie gedrewe is nie maar dat jonk en oud gedurende byeenkomste met liefde akkommodeer word (2005:167).

2.7 Geskape as skeppende wesens (om kreatief te wees)

God het die mens geskape om kreatief te wees en iets mooi te skep wat andere verwonderend na God toe laat draai. Godgerigte kuns, musiek en skeppings van watter aard ook al, is aanbidding tot Hom en die mens word aangemoedig om aan

God die gawes wat hulle ontvang het, terug te offer. Kreatiewe aanbidding wat oorspronklik is, eerder as om verbruikers te wees van ander se idees en skeppings, word binne gebieds- en bevolkingskulture gevorm.

2.8 Lei as liggaam (buite beheersisteme en “CEO” model van leierskap)

Leierskap het verskuif na 'n meer fasiliterende rol en heersende leiers verdwyn. Modernisme gee die idee dat God eerstens totale onderwerping vereis voordat Hy sy hand in liefde na die mens uitsteek terwyl Hy dit juis anders met sy Seun bewys het (2005:192).

Modernistiese kerke modelleer hierdie modernistiese God en hul leierskap is gegrond op beheer, kontrole en onderwerping aan die gesag van die hiërargie. Die Ontluikende Kerk glo egter dat die Heilige Gees in en deur almal werk en dus word daar eerder na konsensus gestreef onder die leierskap. Die uitdaging lê egter daarin om beheersisteme af te takel en 'n groepskultuur van medeverantwoordelikheid te kweek volgens die reëls van die Koninkryk van God. Die leierskap is vloeibaar en sal maklik van een na 'n ander verskuif na gelang van omstandighede en die gawes, bekwaamhede en passie van die persone teenwoordig (2005:199).

2.9 Saamvloei van antieke en eietydse spiritualiteit

Jesus se lering aan sy dissipels en manier van doen, gee die voorbeeld vir 'n holistiese spiritualiteit wat gees en liggaam insluit. Hierdie is ook 'n post-charismatiese lewenswyse wat nie net uit geestelike hoogte- en laagtepunte bestaan nie; daar is 'n lewenswyse van betrokkenheid by God se missie met 'n openheid vir die leiding van die Heilige Gees en behoefte na die teenwoordigheid van God in elke lewe (2005:223). Die doelwit van die Ontluikende Kerk is nie om soveel moontlik mense te vergader nie maar eerder die geestelike groei en verdieping van die mens deur die rykheid van ontmoetings met God.

4. DIE TOEKOMSTIGE KERK – McLaren 2000

Vir McLaren gaan dit oor harde werk en die nodigheid om nuut en vars te dink, innoverend en kreatief te wees. Alhoewel *The Church on the Other Side* vrae sal ontlok, spreek hy die hoop uit dat hy tog 'n bydrae lewer tot die gesprek: 'n gesprek wat uiters noodsaaklik is om die kerk in die onsekere postmodernistiese toekoms in te lei. Hy gee vanuit sy “point of view” 'n vooruitskatting na hoe die kerk aan die ander kant gaan lyk – die ander kant van die rivier van transformasie waaroor die kerk besig is om te beweeg.

'n Nuwe wêreld is nie 'n opsie nie. Gister se kaarte is reeds verouderd. Rekenaars, tegnologie en wetenskap is maar enkele van die dinge wat die ontwikkeling oor 'n breë vlak vergemaklik en versnel. Verandering is 'n feit wat reeds deel van die lewe geword het. Die kerk het ook geen ander opsie as om te verander en tred te hou hiermee nie. Dieselfde probleme waarmee die wêreld nou te doen het, sal steeds bly voortbestaan: die hardkoppige menslike natuur, ekologiese risiko's, ekonomiese pyn, honger, siektes, rassisme, seksisme, allerhande sondes, ens. Hierdie dinge moet op 'n nuwe manier aangespreek word. In al hierdie dinge soek die mens nie net na antwoorde nie, die mens soek ook na godsdiens en 'n god. Dit was nog altyd so en sal vir altyd so bly. As die Christendom glo dat hulle hulp kan aanbied en die antwoord in Christus het, moet hulle dit op 'n aanvaarbare en verstaanbare manier aanbied. Hier word nie gepraat van 'n nuwe godsdiens as sodanig nie, maar 'n nuwe raamwerk vir ons teologie; nie 'n nuwe Heilige Gees nie, maar 'n nuwe spiritualiteit; nie 'n nuwe Christus nie, maar 'n nuwe Christen. Die kerk bestaan nie uit geboue, organisasies en denominasies nie; die kerk bestaan uit mense, mense wat verander in 'n wêreld wat verander. Indien die denominasies en Christelike organisasies die mense wil behou, moet die reëls, wette en selfs dogma verander. Die feit is: “... if you have a new world, you need a new church. You have a new world” (McLaren 2000:11).

Die strategieë soos voorgestel kan in enige volgorde gelees, bestudeer en toegepas word. McLaren nooi die leser om sommige van sy idees te skraap of 'n byvoeging tot die lys te maak. Die gedagte is dat die kerk begin om saam te dink en saam te werk aan wat een van die belangrikste en mees rewolusionêre take van ons generasie gaan wees: die planting en ontwikkeling van die kerk aan die ander kant.

3.1 Daar moet bo alles die bereidwilligheid wees om groot veranderinge te maak.

Klein verskuiwinkies wat verseker dat die boot nie te veel skud nie, gaan niks verander nie. McLaren reken dat groot veranderinge nodig is, kwalitatiewe verandering, rewolusionêre verandering, en nie net een keer nie, maar weer en weer om saam met die veranderinge van die wêreld te beweeg. Die toekoms behoort aan dié wat bereid is om die verlede agter te laat; dié wat ophou om veranderinge te verontagsaam maar wel dié wat daarop reageer en aanpas. Dit help niks om net aanpassings te maak om die vooruitgang of verandering “in te haal” of om by die kontemporêre wêreld aan te pas nie. Om terug te gryp na die Nuwe Testament klink dalk ook na 'n oplossing en kan waardevol wees, maar om 'n antieke metodologie te gebruik om die postmoderne mens te bereik, sal verseker faal. Daar moet nuut gedink word, 'n nuwe paradigma gevorm word; daar moet 'n nuwe geboorte plaasvind (2000:19-26).

3.2 Kyk weer 'n keer na die doel en missie van die kerk.

Soos wat McLaren ook aan die begin van sy bediening beleef het, is dit in baie gevalle net die verskuiwing van Christene wat sekere geloofsgemeenskappe laat groei. Indien dit die geval is, moet daar opnuut gekyk word na wat die rede vir die kerk se bestaan is. Volgens hom is dit sodat: (1) meer mense Christene kan word, (2) daar beter Christene kan wees, (3) ware missionale gemeenskappe gevorm word en (4) die wêreld voordelig beïnvloed word (2000:27-39).

3.3 Sisteeme en programme is nie permanent en onbuigbaar nie.

McLaren voel dat soos stelsels in enige organisme interafhanklik werk, dit ook so in die liggaam van Christus en dus ook die gemeente moet funksioneer. Sisteemdenke sien die hele prentjie en so moet kerklike programme en sisteme in onderlinge verbondenheid 'n eenheid vorm. Die krisis ontstaan wanneer nuwe sisteme en

programme die oues vervang om net weer 'n moeilik veranderbare te word wat vinnig verouder en verstar. Die nuwe wyses kry in die nuwe kerk nie tyd om oud en hard te word nie. In die vinnig-veranderende, postmoderne wêreld is sisteme en programme tydelik en te eniger tyd veranderbaar. Hy is ook oortuig dat denominasies en geloofsgemeenskappe baie hieroor van mekaar kan leer (2000:41,51).

3.4 Onderskei tussen kerktradisies en Christentradisie.

Elke denominasie en selfs gemeentes het hul eie tradisies: gewoontes deur die jare gevorm wat eie is aan 'n sekere groep in 'n sekere omgewing en/of kultuur. Volgens McLaren moet hierdie kerktradisies verruil word vir gemeenskaplike Christentradisies wat deur die hele kerk van Christus gedeel word.

- Groepsbepaalde dogmatisme word geruil vir gemeenskaplike kerngeloofs-oortuigings.
- Persoonlike stories en geskiedenis word verruil vir die storie en geskiedenis van die Christen en die kerk.
- 'n Besef sal aan die “ander kant” bestaan dat die Christenhelde van Bybeltyd tot nou, nie net aan sekere denominasies en bewegings behoort het nie.
- 'n Samevoeging van spirituele ondervinding sal elke groep van sy eie brood en vissies wegneem sodat 'n groot gesamentlike, spirituele feesmaal gedeel kan word.
- Losstaande morele agendas word verruil vir getoetste Bybelse morele waardes.
- In die nuwe kerk sien McLaren 'n nuwe oplewing van verskillende kunsvorme tot eer van God, 'n uitbeelding van die mooi wat God aan die mens gegee het (2000:53-63).

3.5 Kyk opnuut na teologie.

McLaren onderskei tussen die boodskap, wat God se waarheid, openbaring en uitdrukking is, en teologie, wat ons roeping, ons werk, ons taal en ons soeke en poging is om sy boodskap te verstaan en te kommunikeer. Volgens hom is

Sistematiese Teologie nie 'n wetenskap met al die antwoorde nie. Soos ander wetenskaplikes nooit “klaar” is nie en die skilder nooit die finale skildery geskilder het nie, is die laaste sê ook nie oor teologie gesê nie. God is groter as dit. Die nuwe benadering tot teologie sal nie net die begrip aanspreek nie, maar is 'n nuwe paradigma vir die doen van teologie (2000:65-71).

3.6 Vind 'n vars manier om die Evangelie te kommunikeer.

Die outeur se ondervinding met een van sy optredes voor studente van China dien as sy voorbeeld van hoe die benadering tot die postmoderne mens moet verander. In plaas daarvan dat hy die bestaan van God verdedig, praat hy eerder oor die probleme wat die mens ondervind om te glo en bied dan moontlike oplossings en antwoorde aan. Alhoewel sy eie ondervinding en idee gedeel word, domineer dit nie die toespraak nie. Die studente het hom daarna bedank vir die feit dat hy nie vir hulle vertel het wat om te doen nie, maar hulle 'n keuse gelaat het om te besluit. Dit is vir Brian McLaren baie belangrik dat die gehoor nie minderwaardig en selfs as die vyand beskou word nie. Die andersdenkende of navolgers van ander gode en godsdienste is ook nie noodwendig my vyand nie, maar heel waarskynlik my buurman, wat 'n rede kan wees dat *Die Bybel* nie altyd as verwysing gebruik kan word wanneer daar met 'n ongelowige gesprek gevoer word nie. Een ding is verseker; die Christene ken nie al die antwoorde nie en moet hulleself ook nie so voordoen nie (2000:73-85).

3.7 Leer 'n nuwe retoriek.

Nie net die woorde, terminologie en slagspreuke van die “ou” kerk raak irrelevant en vervelig nie, daar moet ook 'n nuwe metode gevind word om die boodskap oor te dra; 'n boodskap wat nie net uit woorde bestaan nie maar met die daade en integriteit van die spreker bevestig word. Daar word gesoek na retoriek met integriteit, 'n sagter en minder godsdienstige manier van kommunikasie wat die hoorder met liefde en ontferming benader (2000:87-93).

3.8 Kry klaar met strukture wat reeds ontgroeï is.

Soos gemeentes groei moet strukture aangepas en verander word. McLaren gee 'n aantal waarskuwings asook raad in die verband. Die ekklesiologie van 'n geloofsgemeenskap kan nie onveranderbaar vasgepen word nie al is 'n suksesvolle struktuur in plek. Vars idees en kreatiwiteit moet altyd verwelkom word om te verhoed dat gerontokrasie¹⁶, nostalgie, irrelevantie en seniliteit, die gemeente vernietig (2000:95-107).

3.9 Beskerm die leiers.

McLaren sê dat leiers moet besef dat tradisionele leierskapmodelle uitgedien en onaanvaarbaar vir die postmoderne mens is en waarsku dat populêre- en suksesmodelle nie nageboots kan word nie. Hy noem verskeie raakpunte oor leierskap in die nuwe era soos byvoorbeeld:

- Persoonlike outentisiteit sal 'n karaktertrek van die nuwe leier wees.
- Leierskap bestaan deur spanwerk en uit mense wat is wie hulle is en deelneem volgens die gawes wat God aan hulle gegee het.
- In teenstelling met gevestigde organisasies sal die leiers gedurende die transformasie duidelik, sterk en rigtinggewend voor moet loop na die “ander kant.”
- Nuwe opleidingsmetodes sal gevind moet word om hierdie nuwe soort leier op te lei.
- Geestelike leiers moet beskerm word teen die vernietigende eise van die huidige kerkstrukture.
- Leiers moet bereid wees om op te offer om die transformasie suksesvol deur te sien.
- Leierskap gaan oor liefde en spiritualiteit; daar word nie na tegnici gesoek nie (2000:109-120).

---

¹⁶ Gerontokrasie: Regering of bestuur deur ou mense. HAT (Odendal 1994:266)

3.10 Help om 'n nuwe sendingbeweging te begin.

McLaren vertel dat sy pa 'n "real missionary" (200:121) was wat sy lewe vir die sending in Afrika opgeoffer het. Dit is heel verstaanbaar dat die oproep vir sendingwerk van hom kom. Sendingwerk is, ten spyte van ontwikkeling, steeds 'n moeilike taak. McLaren het 'n lys van een en twintig probleme wat sendingwerk bemoeilik soos die feit dat die tuisgemeentes self swaarkry en die foute van die verlede wat skeptisisme bevorder. Sy kort lys van ses oplossings is 'n pleidooi dat sending herdink moet word, dat daar op nuwe maniere geld gegenereer moet word en die sendingbetrokkenheid van gemeentes behoue moet bly (2000:121-143).

3.11 Kyk vorentoe, ver vorentoe.

Die Christelike godsdiens kan baie maklik 'n "terugkyk-godsdiens" wees. Al die voorbeelde en geloofshelde lê in die verlede en die meeste evangeliste wil graag dupliseer wat in die verlede gedoen is. Volgens hom moet die kerk 'n lang afstand visie ontwikkel. Om in die toekoms effektief te wees kan die kerk nie net aan nou dink nie. Eskatologiese lering het baie keer veroorsaak dat die kerk net gesorg het dat alles "nou" reg is en gehoop om die toekoms te ontsnap. Dit het baie duidelik geword dat God se tydsbegrip anders as die van die mens is en dat menslike toekomsvoorspellings soos die van Y2K geen inhoud gehad het nie. Die toekoms het hoop omdat God daar is, omdat sy Koninkryk wat nou is, ook daar sal wees. Eskatologie is tydloos (2000:145-157).

3.12 Betree postmodernisme.

McLaren gebruik twee en veertig bladsye om sy weergawe van die definisie van postmodernisme te gee saam met raad oor hoe die kerk die postmodernistiese tydperk binne moet gaan en hoe die Christelike geloof van die virusse van modernisme ge-"de-bug" moet word (2000:191-196):

- The conquest and control virus
- The machanicistic virus

- The objective/analytic/reductionist virus
- The secular/scientific virus
- The virus of individualism
- The organizational virus
- The consumerist virus

McLaren maak ook verskeie stellings oor postmodernisme soos:

- Postmodernisme is skepties oor sekerheid
- Postmodernisme is sensitief vir konteks
- Postmodernisme heg waarde aan subjektiewe ondervinding
- Die postmodernis glo aan absolute waarheid maar verwerp absolute kennis, ens.

3.13 Die dertiende strategie is om die leser en kerk te nooi om hierdie gesprek te bedink en verder te neem as net dit wat McLaren voorhou.

Wat altyd onthou sal word is die stelling: “First, the church isn’t ours; it’s God’s. And second, it isn’t ours; it’s us (2000:7)”.

5. ANDER BRONNE

Bogenoemde skrywers gee 'n goeie beskrywing van die ongelukkigheid, reaksie en toekomsdrome van die kerk maar is verseker nie die enigste skrywers wat hieroor publiseer nie. Talle skrywers laat hulle uit oor die saak en kan verseker nie almal genoem word nie. Enkeles word genoem met uitlatings deur hulle gemaak:

Emil Brunner verklaar reeds in 1952 (1952:6): “the church itself, in so far as it identifies itself with the Ecclesia of the New Testament, rests upon a misunderstanding”. Min het hy geweet dat daar met die draai van die nuwe millennium, soveel ontevredenheid sou wees met die toestand van die kerk dat nuwe gestaltes van die kerk spontaan sou ontwikkel.

Gibbs & Coffey reken dat met huidige tendense 60% van christelike gemeentes in Amerika teen 2050 gaan verdwyn (2001:20).

Simson sê: “The level of dissatisfaction and frustration with ‘church as we know it’, has probably also reached global proportions” ([2001]2004:7).

Conder lê klem op 'n “emerging culture” in die kerk en kom saam met sy vriende in opstand teen “doctrinal inflexibility and relentless guilt that characterized their childhood church experience” (2006:19).

HOOFSTUK 3

DIE VERHAAL EN ONTSTAAN VAN KERK 24/7

1 INLEIDING

Die ontstaan van die Kerk 24/7-beweging is die gevolg van die betrokkenheid en bydraes van twee kollegas wat saam met die navorser die beweging begin het.

- W Badenhorst wat vir 20 jaar een van die leraars van die NG Moedergemeente van George was, en
- Dr. H P Potgieter – Emeritusleraar van die NG Kerk na 36 jaar voltydse diens.

Die navorser ken die twee bogenoemde persone baie goed en het met die oog op hierdie navorsing met hulle onderhoude gevoer waarvan ook klankopnames gemaak is. Toestemming is van albei persone verkry dat hulle name en besonderhede onveranderd gebruik mag word.

Hierdie drie verhale gee kortliks 'n agtergrondskeets van die persone, maar vertel ook hoe die betrokkenes die strukture en burokrasieë in die betrokke gemeentes en denominasies beleef het. Die navorser wil weereens daarop wys dat dit nie hier gaan om kritiek te lewer nie maar om die rede vir die bedanking van 'n hele aantal voltydse werkers, kerkraadslede en lidmate vanuit verskillende denominasies te beskryf. Die feit dat agt predikante en vier ander persone wat voorheen in die voltydse diens in gemeentes was, binne 'n kort tyd betrokke geraak het by die Kerk 24/7-beweging, versterk die rede en motivering vir verandering.

2. BADENHORST

Badenhorst is gedurende 1984 bevestig as predikant en vertel dat hy vir die eerste paar maande in die bediening, twee van die grootste invloede in sy lewe genaamd Malan Nel en Johan Heyns nagedoen het maar toe besef het dat God aan hom 'n eie

unieke persoonlikheid en roeping gegee het. Hy het ook besef dat hy nie net 'n tradisionele predikant sou wees nie, maar dat hy sy eie unieke talente en gawes aan God en die Kerk sou wy. Hy het altyd buite die spreekwoordelike “boks” gedink. Badenhorst en Potgieter het van vroeg in die 1990's weekliks saam gebid en oor God en die Kerk gepraat met die doel om die wil van God te soek vir hulle lewens. Hy was saam met ander leraars betrokke in die reël van die jaarlikse Sendingweke in die gemeenskap. Hy en Potgieter het ook sedert 1994 saam aan die Gemeentevreugdeprojekte gewerk. Opleidingsmateriaal is geproduseer en leierskapsopleiding is vir nagenoeg 1900 gemeenteleiers van regdeur die land aangebied. Badenhorst getuig dat hy reeds vanaf 1999 bewus geraak het dat daar baie mense in die stad is wat die Here dien maar wat buite gemeenteverband funksioneer. Dit was in Februarie van daardie jaar dat hy tydens 'n besoek aan Potchefstroom “ervaar dat die Here vir my sê” om 'n bediening aan hierdie mense te begin. Die gedagte was om hulle te bedien sonder om te probeer om hulle aan die gemeente te verbind. Selfs Badenhorst se kollegas het baie opgewonde geraak oor die voorstel dat die gemeente uitreik na dié “buite die kerk” en dit is toe op 29 September 1999 aan die leierskap van die gemeente voorgelê.

Die gedagte dat die mense nie regtig 'n bate vir die gemeente sou wees d.m.v. hul lidmatetal en offergawes nie, het die voorstel laat misluk. Badenhorst het ervaar dat 'n koninkryksvisie by die leierskap ontbreek het en dat hulle ook nie, soos hy en sy kollegas, die wil van God gesoek en nagejaag het nie maar 'n besigheidsbesluit geneem het, terwyl hy vanuit sy kerk en gemeente wou uitreik na die gemeenskap. Hy het beleef dat die gemeente en die sisteem hom vasdruk en hy hoor by mense dat die sisteem hulle moeg maak. Mense wil nie kerkraadslede wees en op kommissies dien nie – hulle wil net kerk wees en doen wat God vir hulle sê.

Saam met Potgieter het hy die selgemeentes wat uit gesinseenhede binne die gemeente bestaan het aan die gemeentelede voorgehou en hulle aangemoedig om daarby in te skakel. Daar is egter doelbewus deur sommige van die leierskap gepoog “om die selgemeentes se beweging en bediening in die gemeente te termineer of te verhinder”.

Die begeerte het in sy hart gegroei om mense te help om kerk te wees sonder 'n “klomp trimmings” wat onbelangrik is. Dit gaan vir hom om God se stem te herken en

die moed te hê om gehoorsaam te doen wat jy van Hom hoor. Hiermee saam moet daar medegelowiges naby aan jou wees om jou te help verstaan waar jy inpas in Sy plan en om jou te help groei. Daar moet verantwoordbaarheid tussen so 'n klompie gelowiges wees. Dit moet 'n lewenswyse word. Saam met Potgieter begin hy om ook geloofsgesinne buite die kerkstrukture te vorm waar diesulkes met ander geloofsgenote kan saamkom. Badenhorst begin in 2004 met 'n bediening om sakemense deur middel van mentorskap te begelei om met hulle hele lewe die Here te dien en met impak te leef. Weereens wou Badenhorst sy bediening vanuit die gemeente na die mense buite die gemeente bedryf, maar aangesien dit klaarblyklik nie deel van die gemeentevisie was nie, het die leierskap besluit om eerder sy pos te termineer en hom 'n pakket aan te bied. Dit sou volgens hulle die gemeente se finansiële druk ook verlig.

Aan die einde van Mei 2004 verlaat hy die formele bediening in die NG Kerk om as lidmaat voort te gaan met die bediening soos hy glo die Here dit aan hom gegee het. Dit was ook gedurende hierdie tyd dat die navorser vir Badenhorst leer ken het en die gemeenskaplike visie om die gemeenskap buite hul betrokke gemeentes en denominasies te bedien, ook die vriendskap versterk het. Badenhorst vertel dat die meeste van die mense met wie hy gewerk het – wat uit verskillende denominasies kom – nie by hulle bestaande gemeentes betrokke wou wees nie maar dat hulle tog die Here aktief wou dien.

Badenhorst het hom gedurende die laaste ongeveer ses jaar van sy bediening in die gemeente beywer vir 'n informele kerkdiens vir die moedergemeente, wat ook baie suksesvol was. Heelwat meer mense het die informele diens, eerder as die formele diens, bygewoon. Toetsing d.m.v. vraelyste het getoon dat die informele diens die gemeente se sterkpunt in daardie stadium was. Ten spyte van hierdie feit het 'n groot deel van die leierskap hulle beywer om die hou van 'n informele diens te staak aangesien dit volgens hulle die gemeente in twee verdeel het. Die informele diens is toe ook later amptelik na 'n raadsbesluit gestaak wat die uittoeg van 'n groot getal mense vanuit die gemeente veroorsaak het.

Die grootste aantal van hierdie mense het by ander gemeentes soos byvoorbeeld die NG Kerk Bergsig ingeskakel wat wel 'n alternatiewe diens gehad het. Andere het nie weer by 'n gemeente ingeskakel nie. Nadat Badenhorst by die Kerk 24/7-beweging

betrokke geraak het, het hy 'n negatiwiteit by die kerkleierskap beleef. Na gesprekke met hulle het hy besluit om te bedank omdat hy besef het dat die sisteem nie vir hom plek het as hy ook buite die organisasie werk nie¹⁷.

Badenhorst glo dat hy, Potgieter en die navorser deur die Here voorberei is om elkeen met 'n eie bediening, deel te word van 'n groter saak wat deur God self beplan is.

3. POTGIETER

Dr. H P Potgieter is 'n emeritusleraar van die NG Kerk met ses en dertig jaar aktiewe diens in die kerk. Hy is steeds 'n lidmaat van die NG Kerk en tree steeds landwyd op waar hy dienste en seminare aanbied. Potgieter het in 1986 sy doktorsgraad verwerf met sy studie-onderwerp as: "DIE TEMPEL VAN GOD" - 'n KRITIESE BEOORDELING VAN DIE SAKRALITEIT VAN DIE KERKGEBOU. In hierdie tesis kom Potgieter se probleem met dualisme (1985:96) en die "sakrale" kerkgebou (1985:255) duidelik na vore asook die uitwerking daarvan op die kerkbegrip, ampsbegrip en erediens.

Potgieter begin sy gesprek met die navorser by die ontnugtering wat hy beleef het toe hy ontdek het hoe min van die gereformeerde beginsels waarvan hy in sy opleiding as predikant geleer het, in die praktiese gemeentelewe gestalte gekry het. Hy het hom van die begin van sy bediening af beywer om hierdie beginsels te herstel. Die kerk moet uit gelowiges bestaan en nie "Volkskerk" wees nie. Deur die jare leef hy met doelstelling dat die kerkrade, kerkisante en ander lidmate toegewyde, Geesvervulde gelowiges moet wees wat 'n invloed op die samelewing het.

Vanaf 1975 tot 1997 was Potgieter besig met die ontwikkeling van die mikro-gemeente beginsel wat later tot die ontstaan van selgemeentes regdeur die land gelei het. Daar is vir 'n aantal jare opleidingsklinieke in George gehou "waar ons die konsep oorgedra het van klein gemeentetjies binne groter gemeenteverband waar mense in 'n nabye verhouding met mekaar lewe". Die siening dat 'n gemeente nie uit kleingroepe

---

¹⁷ Barna beskryf die toestand as 'n algemene tendens in die huidige wêreld (2005:13) waar mense uit die gevestigde kerkstrukture uitbeweeg maar steeds voortleef met 'n geloof in God en 'n verhouding met Jesus.

bestaan nie maar dat andersom die kleiner selgemeentes kan saamwees om 'n groter familie te vorm, is vir hom baie belangrik. Die kleingroep is dus nie daar terwille van die groot gemeente nie, maar die grote wel terwille van die kleine. Potgieter se boek, “Van Klubsoortige kerk na Verhoudingskerk” is 'n bewys van sy passie vir die kerk van Jesus Christus oor denominasionele grense heen. Dit is ook hier waar hy sy siening beskryf dat “'n hoë vlak van toewyding” verwag behoort word en dat “die algemeen-aanvaarde louheid” 'n gruwel is in die oë van die Here (2004:44).

Dit was teen 2004-2005 dat Potgieter en Badenhorst die “verhoudingskerk” gevisualiseer en bespreek het. Daar is selfs riglyne neergelê oor hoe so 'n geloofsgemeenskap sou moes lyk wat volgens Bybelse beginsels funksioneer. Potgieter het die laaste paar jaar oortuig geraak dat die gevestigde strukture en sisteme binne die denominasies enige werklike verandering byna onmoontlik maak en dat reformatie nie maklik binne hierdie “kerke” sal plaasvind nie. Die huidige kerkstruktuur is volgens hom selde 'n hulpmiddel maar eerder 'n hindernis vir gelowiges se ware emosionele- en geloofsgroei.

Dit is gedurende hierdie tyd (2004-2005) dat die navorser vir Potgieter leer ken het en die ooreenstemming in siening oor die kerk gereeld bespreek is.

4. DIE NAVORSER

Die navorser het as tiener tot bekering gekom in die A.G.S van S.A. (hierna die AGS genoem). Hy voltooi sy teologiese opleiding in 1979 aan die Aucklandpark Teologiese Seminarium en doen later 'n Honneursgraad aan die Randse Afrikaanse Universiteit¹⁸ in Johannesburg. Hy begin met die voltydse bediening in die AGS in 1979 en bedien verskeie gemeentes in Mpumalanga. Gedurende hierdie tyd dien hy ook as Jeugvoorsitter en later ook as die Sekretaris van die Uitvoerende Streekkomitee.

Kort nadat die navorser tot die bediening toegetree het, het die kerk en gemeente se verwagting en eise onder andere ten opsigte van optrede binne die voorgeskrewe liturgie, kleredrag ensovoorts die navorser al erg frustreer. Die wettisisme en reëls wat deel was van veral die Pinksterkerke in die 1970's en 80's, is as maatstaf en

---

¹⁸ Later die Universiteit van Johannesburg genoem.

bewys van 'n rein lewe gesien en was totaal buite verband. In die tweede jaar van bediening in die AGS van SA, het die navorser in afsondering - soos die Jakob van Hosea 12¹⁹ - met God geworstel en gevra hoekom God hom wil verander om by die kerk aan te pas. Dit is reeds hier dat die navorser - soos hy glo - van God gehoor het dat Hy mense wil gebruik net soos hulle is en 'n oorgegewe en toegewyde lewe aan God al is wat Hy vereis. Deur die jare heen is daar ook waargeneem dat bedienaars van die Woord in die kerk nie altyd poog om 'n eerlik en rein lewe voor God te lewe nie en op antwoord oor van die kwessies is daar slegs aan hom gesê: "sy bediening dra hom deur". Die fokus om Christus en Christus alleen voorop te stel en om in diepe en opregte verhouding met Hom te leef is só gekompromitteer met die "maatskappy" se vertoonvenster dat die ware roeping van die kerk van Jesus Christus soms moeilik herkenbaar was.

In Augustus 2002 is die navorser deur 'n AGS gemeente in George gevra om daar te gaan bedien. Die visioen van die AGS gemeente, was op die stadium van die navorser se beroep na George, om die ou kerkgebou te verkoop en op 'n perseel met 'n beter ligging 'n groter en meer doelmatige gebou op te rig. Die gemeente was verdeeld na die afdanking van die vorige leraar en daar was baie ongelukkigheid met die Bestuursraad se hantering van sy saak. 'n Hele aantal lidmate het saam met die vorige leraar weg beweeg.

Gedurende die dienstydpark van die navorser is die gemeente verenig en die lidmatetal en personeel het meer as verdubbel, die inkomste van die gemeente is verdriedubbel, die ou kerkgebou is verkoop en 'n nuwe perseel van plus minus sewe miljoen rand in waarde is vir slegs twee miljoen rand aangekoop. 'n Kantoorperseel is aangekoop en die bouprojek vir die nuwe gebou is aan die gang gesit. Ten spyte van hierdie vooruitgang in die gemeente het die spanning en frustrasie tussen die Bestuursraad en die navorser (soos ook in die geval van die vorige leraar) toegeneem omdat sekere dominante lede van die raad volgens die navorser hul eie agenda gehad het en die soeke na die wil van God as prioriteit, nie bespeur kon word nie, maar verruil is vir mag en eie voorkeure.

'n Ander kwessie wat baie frustrasie by die navorser gewek het, was die feit dat die

---

¹⁹ Vers 4

gemeente soos 'n besigheid bestuur is. Administratiewe en ander besluite is absoluut op besigheidsbeginsels geneem en die navorser se betoog dat “ons nie besig is om karre te verkoop nie”, het ernstige reaksie ontlok. Daar is gepraat van die geestelike produkte wat deur die gemeente aangebied word en die vertoonvenster van die gemeente. Persone met bestuursvaardighede is eerder op die Bestuursraad gekies ten koste van geestelike leiers met bedieninge. Die navorser stem saam met Roxburgh wat sê: “A congregation is not a business enterprise and cannot be treated as such” (2006:13).

Die vriendskap met Badenhorst, wat toe nog leraar van die N.G. Kerk (Moedergemeente) in George was, het gegroei en die gemeenskaplike gewaarwording, gevoel en visie oor die Kerk van Jesus, ongeag die denominasionele grense, was verbasend eenders. Soos Badenhorst, voel die navorser dat dit geen nut het dat predikante hul afsonder om die wil van God oor die kerk en Sy werk te soek nie. Die sisteem en struktuur van die denominasie en tradisionele gemeente word dood eenvoudig gevolg en diegene wat nie daarvolgens funksioneer nie, het nie 'n plek daarin nie. Die strukture gee ook aan dominante persone en raadslede die mag en 'n platform om hul eie agendas uit te leef. Die navorser het die AGS bedank en aan die einde van Februarie 2006 die diens van die denominasie verlaat. Die lidmate van die gemeente (wat onder andere die hele Sondagskoolraad ingesluit het) wat ook die gemeente wou bedank, is deur die navorser teruggestuur om sodoende 'n skeuring te voorkom.

Dit was van die bespreking en ontstaan van die Kerk 24/7-beweging nooit die bedoeling om net nog 'n onafhanklike gemeente te stig nie. “Kerk 24/7” is nie 'n naam nie, maar 'n verwysing na 'n lewenswyse. Dit is dus nie die naam van 'n organisasie of 'n plek nie maar 'n manier van lewe; 'n nuwe manier van kerkwees en die denke daaromtrent het reeds in die hart van die navorser geleef. Die doel en visie van die beweging is om gelowiges wat nie meer binne die tradisionele kerkstrukture wil leef nie, te bedien en 'n omgewing te skep waar diesulkes met ander gelowiges kan saamkom - “no strings attached”. 'n Nuwe kerkkultuur moet gekweek word waar verbondenheid aan Christus en verbondenheid aan mekaar prioriteit is, en nie die oorlewing van die gemeente of denominasie nie.

Gedurende Mei 2006 is die eerste “fellowship” aangekondig en gelowiges in die algemeen, is genooi om dit by te woon.

HOOFSTUK 4

KERK 24/7 – DIE HUIDIGE BEDIENINGSPRAKTYK

1. INLEIDING

Die doen van teologie kom dalk maklik in woorde, maar by die Kerk 24/7-beweging is daar 'n diepe besef van kleinwees en afhanklikheid van die groot almagtige God met wie se saak en mense ons hier mee te doen het. Die navorser haal Carson graag aan om sy eie posisie te verduidelik:

“When we ‘do theology’ we are clay pots pondering the potter, kids pondering their father, ants discussing the elephant. At some level of profundity and accuracy, we are bound to be inadequate or incomplete all the time, in almost anything we say or think, considering our human limitations, including language, and God’s infinite greatness” (Carson 2005:129).

Al die betrokkenes by die Kerk 24/7-beweging leef in diepe besef dat God oppad is met Sy kerk en dat die laaste woord daaroor verseker nog nie gespreek is nie. Die visionêre span kan almal getuig dat God al vir baie lank met hulle besig is en dat die skuif rondom die dink en doen van kerkwees 'n lang proses was. Dit is die oortuiging van die navorser en sy kollegas dat die begin van die beweging en alles wat gebeur het en besig is om te gebeur, binne die wil van God is. Carson se metafoor van die mier en die olifant is van toepassing in hierdie geval en sy verklaring en verduideliking vertel ook wat die uitgangspunt van die visionêre span is.

“But although the comparison of the elephant and the ants is helpful at one level, it overlooks the fact that in this case the ants have been made in the image of the elephant, and this elephant has not only communicated with the ants in ant-language, but has also, in the person of his Son, become an ‘ant’ while remaining an ‘elephant’. If the ants were left on their own to figure out what the elephant knows and thinks and feels, ‘mystery’ would be too weak a word. Yet in the case of the revealing elephant with whom we have to do, he

told us ants what he is like, what he thinks, what he feels, what he has done, and what he is going to do – not exhaustively, of course, but truly” (Carson 2005:129).

In nederigheid en afhanklikheid word dus bely dat God hierdie groep vriende deur die Heilige Gees gelei het, en die feit dat die “ontdekkings” aangaande die Ontluikende Kerk soos deur die navorsing opgelewer is, reeds in die harte van die visionêre span teenwoordig was, is vir die span 'n bewys dat God deel van die saak is.

2. DIE GESPREK

Die visionêre span van die Kerk 24/7-beweging het op 26 Maart 2009 en 2 April 2009 twee gepreksessies²⁰ gereël met 'n fasiliteerder om die huidige fase van die Kerk 24/7-beweging te bespreek terwyl aandag gegee is aan die kernboodskap en toekomsvisie van die beweging. Die fasiliteerder was Gericke Potgieter, 'n strateeg van Gryphontech, en sakekonsultant wat fokus op besluitneming, kennisbestuur en strategiese ondersteuning. Daar is 'n audio-opname gemaak van die gesprek (hierna word daarna verwys as Die Gesprek) wat agterna woordeliks oorgetik en gebind is. Die blaaibordnotas is gefotografeer en ingebind met die genoemde dokument. Die getikte kopië is saam met die opnames aan Professor Francois Hanekom, wat tans ook deeltydse dosent aan die Nelson Mandela Metropolitan Universiteit in Strategiese Bestuur is, gegee vir ontleding. Hanekom, wat nie betrokke is by die Kerk 24/7-beweging nie, het die opbrengs van Die Gesprek gedokumenteer (aansluiting 3) wat ook in die bibliografie opgeneem is.

Die agt deelnemers aan Die Gesprek was -

1. Japie Breedts, gewese predikant van die AGS van SA vir 27 jaar
2. Willem Badenhorst, gewese predikant van die plaaslike NG Moedergemeente vir 20 jaar
3. Michael Lintnaar, gewese lof- en aanbiddingsleier van die AGS van SA vir 5 jaar

---

²⁰ Die fokusgesprekke het oor twee dae gestrek. Daar word in hierdie dokument daarna in die enkelvoud verwys omdat dit 'n eenheid verteenwoordig - dus “Die Gesprek”.

4. Dr Marius Potgieter, emeritusleraar van die NG Kerk na 36 jaar diens
5. Johan Smuts, gewese sendingleraar, Sendingkerk van Afrika en die VGK vir 20 jaar
6. Jonathan Stanton-Humphreys, gewese predikant in die charismatiese beweging en van die Assemblies of God vir 12 jaar
7. Hansie Venter, gewese predikant van die NG Kerk vir 16 jaar
8. Japie Venter, onafhanklike sendeling in Afrika vir 35 jaar.

2.1 Doel van Die Gesprek

Die titel (fokusgesprekke) dui aan wat die doel van die sessie was en waarvoor standpunte gesoek is: FOKUS as DOEL: Wat word in die huidige fase van Kerk 24/7, in sy naastenby driejarige bestaan, gepraat en gedoen in terme van wat die beweging wil bereik? Wat is die toekomsvisie en die kernboodskap? Daar word gesoek en/of verwys na die unieke noodsaak van -andersheid, beweging, bedieningspraktyk, dinamiek, karakter, ideaal, identiteit, veranderende invloed. Vryheid as doel word uitgelig, saam met nie-gebondenheid as besondere strewe (Hanekom 2009:2).

Die navorser gebruik veral Hanekom se opbrengs vanuit Die Gesprek (Hanekom 2009:1 - 6) saam met Hendriks se “Doing Theology” (Hendriks [2004]2005:23 – 34) om die bedieningspraktyk en karakter van die Kerk 24/7-beweging te bespreek.

3. VISIE-FORMULERING

Hanekom meld in sy dokumentasie oor Die Gesprek (2009:3) dat die begrip visie aanvanklik sterk gekritiseer is aangesien dit ook een van die “gelaaide” woorde van ons tyd is. Dit word egter later aanvaar en kom dan vryelik in Die Gesprek voor. “Dit word in hierdie ontleding aanbeveel en ingebring in die suiwere betekenis van die Latynse oorsprong : *videre* – om te sien. Dus - ’n manier van sien of kyk, siening en insig. Daar is ’n tweede betekenis (volgens die Handboek van die Afrikaanse Taal): ’n ideaal waarna gestreef word” (Hanekom 2009:3).

Verskeie Skrifgedeeltes is vir die “*videre*” van Kerk 24/7 baie belangrik en in Die Gesprek aangehaal. Hier word prominent na Galasiërs 5, verse 1 en 13 en 14 verwys.

Christus het ons bevry sodat ons nou in vryheid kan lewe. Maak seker dat julle vry bly, en moet nie weer onder ’n slawejuk vasgebind word nie.

Liewe broers en susters, julle is geroep om in vryheid te leef. Moet net nie die vryheid misbruik om sondige begeertes te bevredig nie, maar gebruik dit om mekaar met liefde te dien. Die hele wet is saamgevat in een opdrag: “Jy moet jou naaste liefhê soos jouself”.

Die visiedraende span het die verantwoordelikheid om die visie wat God gegee het, oor te dra sodat gelowiges dit verstaan en daarvolgens begin lewe; en

- om saam met medegelowiges te luister na die voortgaande leiding van die Gees tot versterking en groei van die visie, dit te verwoord en te fasiliteer;
- om die praktiese uitlewing daarvan as mentors te begelei.

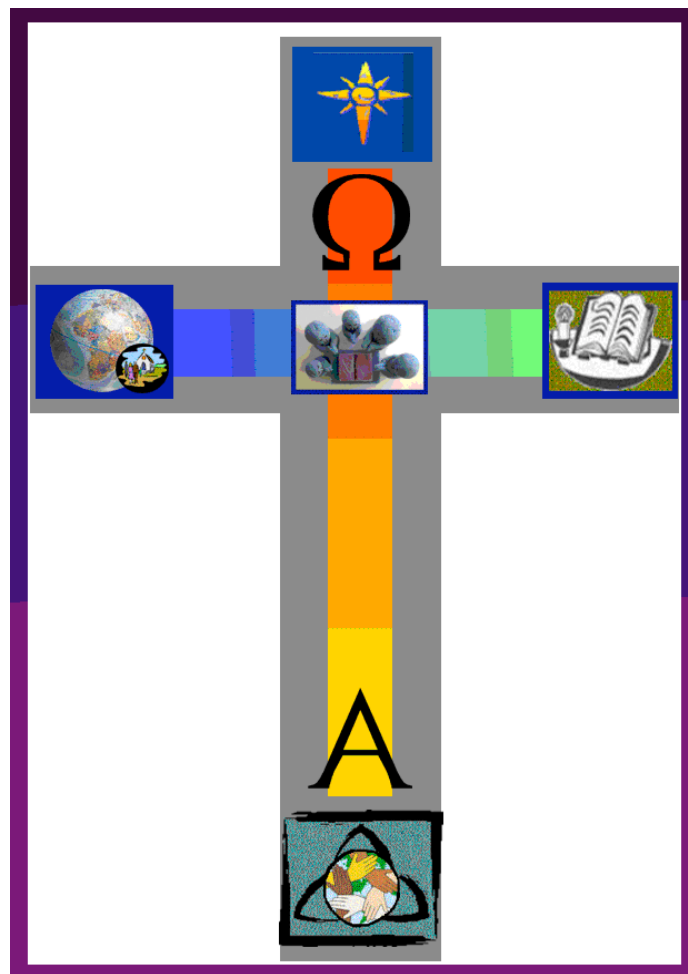
Visiestelling: Die beweging beïnvloed die samelewing om te verander na totale vryheid in verbondenheid met Christus, met die liefde van God as vertrekpunt.

Jesus se koms het mense verander en is steeds besig om dit regoor die hele wêreld te doen. God het in Christus ’n nuwe lewe geïnisieer wat die mens vorm en verander en inskakel by ’n gemeenskap wat geroep is om God en naaste lief te hê. Teologie poog om huidige en afgehandelde realiteite hermeneuties te ondersoek, om daardeur die wil van God vir huidige en toekomstige betrokkenheid van die geloofsgemeenskap by God se missionale praksis te bepaal. Hierdeur kan aanvaarde waarhede en waardes, en selfs teologiese geloofsformuliere, herformuleer word.

4. TEOLOGIE AS BEWEGING

Hendriks se “doing theology” word as basis vir die doen van kerk, vier en twintig uur per dag, sewe dae ’n week, in die beweging gebruik. Soos teologie, is kerk ’n werkwoord en ’n beweging, iets wat gebeur. Niemandt sê: “Kerk gebeur in die wêreld”

(2007:107). Hy verduidelik dat kerkwees “meer te doen het met die alledaagse omstandighede waar Christene leef en werk as met die geleentheid waar Christene onder leiding van die ampte bymekaar is”. Kerk 24/7 is dus ’n verwysing na ’n leefwyse en nie ’n plek of selfs ’n groep mense nie. Die huidige bedieningspraktyk van die Kerk 24/7-beweging word aan die hand van die tekening en verduideliking van Hendriks se “Doing theology” ([2004]2005:23), deur die loop van die hoofstuk behandel.

Verduideliking

- Onderaan die tekening die driehoek wat vertel van die missionêre praxis van die drie-enige God, Skepper, Verlosser en Heiligmaker.

- In Hom en deur Hom is God se kerk, sy liggaam wat hande vat en as eenheid funksioneer.

- Aan die linkerkant van die kruis, die huidige wêreld aan wie God sy seun gestuur het (Johannes 3:16)²¹.

- Die kerk in die wêreld waar dit kontekstueel betrokke is in 'n roepingsgebaseerde, konstruktiewe interpretasie van hulle huidige realiteite.

- Die regterkant vertel van die Woord wat na die wêreld gekom het, ingebed in die verlede se tradisies en kerklike gewoontes.

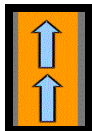

- Die bopunt van die kruis vewys na die toekoms, die Koninkryk van God, wat reeds 'n eskatologiese realiteit is in Jesus Christus, vir dié wat in Hom glo.

- In die middel van dit alles is die Kerk, die gelowiges met 'n strewe om binne hulle situasie die wil van God te onderskei en te doen. Om aktief kerk te wees ('n kritiese korrelatiewe hermeneutiek),

²¹ “God het die mensdom só liefgehad dat Hy sy enigste Seun gegee het sodat elkeen wat in Hom glo, nie verlore gaan nie, maar die ewige lewe sal hê. (Johannes 3:16)

- terwyl hulle gehoorsaam betrokke is in transformasie op verskillende vlakke: persoonlik, kerklik, in die gemeenskap, ekologies en wetenskaplik ('n daadwerklike, bevrydende, transformasie-gerigte teologie)

5. GOD

Teologie gaan eerstens oor God, om Hom te ken, sy wil te vind vir die wêreld en vir ons lewens (Hendriks [2004]2005:24). Alles sentreer rondom die persoon van Jesus Christus as die kernwaarheid. Onverhandelbare waarhede van die kerk van Jesus Christus van alle eeue oor God-Drie-enig en sy Koninkryk soos dit in *Die Bybel* weergegee word, word aanvaar. Verder gaan dit om in onderdanigheid en gehoorsaamheid leiding te kry vir die manier waarop geloofsl ewens en getuienis uitgeleef word in verantwoordbaarheid aan mekaar.

In Die Gesprek is daar 'n kernboodskap duidelik vir al die deelnemers (Hanekom 2009:5).

- Christus is die hoof van alles
- Hy is die bron van lig
- Hy is die onderhouer van lewe
- Sonder Hom is daar niks
- Ek leef nie meer nie, maar Christus leef in my, Galasiërs 2:20
- “Ons het Hom aangeneem as Saligmaker en ons vertrou Hom met ons hele lewe”

Kerk 24/7 bely: “Ek glo in God die Vader, die Almagtige, die Skepper van die hemel en die aarde” (Belydenisskrif die Apostoliese Geloofsbelydenis)²² en doen dit met die volle oortuiging van bogenoemde.

²² Die Christelike Kerk noem hierdie Belydenisskrif die Apostoliese Geloofsbelydenis, alhoewel die apostels dit nie opgestel het nie. Reeds vanaf die 2de eeu het dit sy ontstaan gehad en het verder ontwikkel totdat dit ongeveer die 4de eeu sy finale beslag gekry het (NGB, art.9).
http://www.vgk.org.za/Belydenisgeskrifte/Apostoliese_Geloofsbelydenis.php - 9 September 2009

6. TEOLOGIE AS TRANSFORMERENDE AKSIE

Die praktiese uitleef van die wil van God vir die individu en die geloofsgemeenskap is die kern van die bestaan van die Kerk 24/7-beweging. Hendriks sê dat teologie nie 'n selfstandige naamwoord is nie maar 'n werkwoord. "We believe that it is in discerning the will of God, in the process of obediently participating in his mission, that we learn to understand that faith makes sense ([2004]2005:24)". Die grootste frustrasie van die meeste van die persone wat by die beweging betrokke is, was juis die feit dat hulle oortuig is dat daar binne die gevestigde kerklike strukture, moeilik aan die wil van God uitvoering gegee kan word.

Die soeke na die wil van God is 'n prioriteit vir elke gelowige. Vanuit Die Gesprek haal Hanekom vyf maniere uit hoe om die wil van God te soek (Hanekom 2009:3 - 4):

- luister na God deur die Heilige Gees
- vind dit ook in gebed
- ook gegee deur die Skrif
- ook gebring deur medegelowiges
- en omstandighede

Teologie is volgens Hendriks 'n transformerende aksie. Die visiestelling van Kerk 24/7 dui aan dat hierdie beweging die gemeenskap en omgewing positief beïnvloed om te verander na totale vryheid in verbondenheid met Christus (Hanekom 2009:3). Hendriks se vyf vlakke waarop teologie gedoen word, word deur die beweging aanvaar en uitgeleef ([2004]2005:33).

1. Op persoonlike vlak: ons is geroep om dissipels van Jesus Christus te wees.
2. Op kerklike vlak: die geloofsgemeenskap is die liggaam van Christus en voer hul missionale opdrag uit deur hul aanbidding, getuienis, missionale diens, gemeenskapsvorming en beplanning.
3. Op sekulêre vlak: die kerk se invloed op hul omgewing en wêreld moet positief wees.

4. Op wetenskaplike vlak: die kerk moet deelneem aan die akademiese en intellektuele aspekte van teologie. In korrelasie met ander dissiplines, adresseer teologie die uitdagings wat voor die kerk staan sonder dat die normatiewe status afgestaan word.
5. Op ekologiese vlak: as liggaam van Christus, moet die kerk ook verantwoordelikheid neem vir die wêreld en die natuur.

Die doen van teologie soos van Hendriks verstaan, is 'n persoonlike en gemeenskaplike lewenswyse, 'n metodologie wat lei tot verandering; 'n geloofspraksis.

7. INTERPRETASIE

Teologie kan nie net vanuit die Sistematiese Teologie en belydenisgeskrifte deur die geskoolde “geestelikes” na die gemeenskap gebring word nie (Hendriks [2004]2005:28). Terwyl daar erkenning gegee word aan verskeie wetenskaplike dissiplines wat toegepas word t.o.v. Ou en Nuwe Testamentiese studies, Skrifontleding en interpretasie, moet teologie relevant wees tot die daaglikse ondervindinge, realiteite, vrae en uitdagings wat die geloofsgemeenskap konfronteer. Hulle leef hul getuienis uit op 'n spesifieke plek en tyd en moet die vrae kan beantwoord soos: Wat gebeur hier? Hoe moet ons reageer op dinge wat om ons gebeur? Teologie is volgens Hendriks kontekstueel ([2004]2005:26). Christene moet 'n bydrae kan maak ten opsigte van die huidige probleme, plaaslik en in 'n wyer verband. Die geloofsgemeenskap doen dus nie net teologie op grond van tradisionele teologiese kennis en voorskrif nie, maar ook in reaksie op eietydse omstandighede en gebeure.

Die Skrif bly normatief wanneer die geloofsgemeenskap die wil van God in die lig van God se praxis, interpreteer. Teologie is hermeneuties van aard maar dit is feilbare mense wat probeer verstaan hoe God en sy Woord met mekaar omgaan. Dit is dus nie net teoloë, sinodes en kerkrade wat by teologie betrokke raak nie, maar die hele geloofsgemeenskap wat met eerlike toewyding God se wil soek en dan aangemoedig moet word om te onderskei wat sy wil vir hul situasie is (Hendriks [2004]2005:29).

Gibbs en Coffey beskryf die postmoderne tydvak as 'n tyd waarin individue geregtig is op hul siening (point of view) “because, for the perspectivist, what you see depends on where you stand” (2006:29). In die Kerk 24/7-beweging word diversiteit positief aanvaar en gevier. Kerklike skeidsmure in Suid-Afrika is hoofsaaklik gebou deur dogmatiese verskille en dit veral ten opsigte van die verbond en die doop soos verstaan word vanuit *Die Bybel* en die Christelike geskiedenis. Die interpretasie en verstaan van *Die Bybel* word gesien deur 'n bril waarvan die lense deur die leser se Christelike agtergrond en opvoeding gevorm is. Volks- en kerklike tradisies, geskiedenis, lewensondervinding en opvoeding is maar slegs sekere van die rolspelers wanneer die mens die Woord interpreteer en toepas op die huidige lewensrealiteite. Vanhoozer skryf die hoofstuk “The Reader in New Testament Interpretation” (Green 1995:301) van Green se “Hearing the New Testament”²³ waarin hy die leser maan om die teks met verantwoordelikheid te ontvang en in eerlikheid daarop te reageer. Elke gelowige het dus die verantwoordelikheid om God se Woord te bestudeer en God se wil te doen soos hulle dit verstaan. Geen dogma word afgedwing in die Kerk 24/7-beweging nie. Hier word nie gepraat van “dogmatiese toleransie” nie want daar bestaan geen dogmatiese spanning nie. Hendriks vra: “What is right and what is wrong?” ([2004]2005:28), daar kan ook gevra word: wat is waarheid? Daar is een waarheid: Jesus Christus (Johannes 14:6)²⁴. Die feit dat predikers vanuit verskillende dogmatiese agtergronde kom is geen struikelblok om die Jesusboodskap te verkondig nie. Verder is dit ook geen probleem dat die geloofsgemeenskap verskillende standpunte beleef nie. Daar is 'n openheid om te verskil oor teologiese standpunte wat nie sentraal staan as kernwaarhede nie want almal hoef nie oor alles saam te stem nie. VanHoozer vergelyk die Bybelteks met 'n waterput vol water. Dit kan geruik, ontleed en bestudeer word. Ons mag hierdie put selfs verskillend beleef en interpreteer. “One can do many things with water from a well; but in the desert of criticism, a drink should be received with eagerness and thanks” (Green 1995:325). Green begin die boek met 'n uitdaging, “The challenge of Hearing the New Testament” (1995:1) en hy eindig dit weer met 'n uitdaging. Die uitdaging is nie net om die Nuwe Testament te lees terwyl die metodes, perspektiewe

---

²³ Kevin J VanHoozer is 'n medeskrywer van Green se boek: *Hearing the New Testament* 1995 Eerdmans Publishing Co.

²⁴ Daarop het Jesus gereageer: “Ek is die weg en die waarheid en die lewe.

en benaderings soos in die boek bespreek word toegepas word nie, maar om betrokke te raak by *Die Bybel*, 'n menslike praxis.

7.1 Onderskeiding

Dit is die drie-enige God wat die inisiatief neem en die geloofsgemeenskap wat met die leiding van die Heilige Gees hulself beskikbaar stel om deel te neem aan Sy plan vir die wêreld. “This implies that theology cannot be an abstract academic discipline apart from a faith community’s life and struggle to discern God’s ongoing praxis” (Hendriks [2004]2005:31). Terwyl die wil en opdrag van God vir die huidige konteks biddend onderskei word, moet ook onderskei word wat die toepaslikheid en relevansie van historiese gebeure en -geskrifte op die huidige lewensdrama is. Met bogenoemde in gedagte moet daar, met *Die Bybel* as norm, 'n eerlike innerlike oortuiging wees rakende die wil van God by die geloofsgemeenskap. Met die onderlinge kontak en invloed van geloofsgemeenskappe regoor die wêreld word diversiteit erken maar daar kom eenheid wanneer die missionale praxis van God die fokus van die kerk word. “Theology is the discernment of God’s will and an involvement in obeying his commands, realising his Kingdom” (Hendriks [2004]2005:106).

7.2 Die Koninkryk

“The prayer ‘Let thy Kingdom come’, calls for a missional praxis in faith communities (Hendriks [2004]2005:32)”. Die huidige en eskatologiese Koninkryk van God vertel van sy missionale praxis. Die Koninkryk het deur Jesus gekom en is 'n bewys van God se totale verbintenis met die mens. Geloofsgemeenskappe het die verantwoordelikheid om te midde van armoede en siektes soos MIV en VIGS en tuberkulose, die teenwoordigheid van Christus en die Koninkryk van God na hierdie mens te bring. Dit is God wat deur Sy kerk uitreik na die blinde en sieke soos Hy dit deur Jesus gedoen het.

“Laat u Koninkryk kom; laat u wil geskied ...”²⁵ sê dat God ’n plan het met sy skepping en dat Hy wil help.

8. BEDIENINGE AS STRUKTUUR

8.1 Verhoudings

Verhoudings is ’n verdere kernaspek van die bestaan van die Kerk 24/7-beweging, wat dan ook die basis van die struktuur van die beweging is. Daar bestaan geen bevelsketting of piramide in die beweging nie. Die struktuur kan gesien word as ’n verhoudingsirkel tussen ’n groep vriende wat elkeen ’n eie bediening het. Louw haal vir Bosch aan en praat van ’n verhoudingsirkel: “African spirituality is structured, not along the lines of a pyramid, but of a circle. Community and community are the centre of religious life”. “What is envisaged in an African spirituality is harmony in interpersonal relationships” (Louw 2008:159). Die struktuur bestaan in werklikheid in die verhoudinge tussen gelowiges wat elkeen in ’n Godgegewe bediening staan. “Die verbondsverhouding lê die grondslag – met God en met mekaar” (Hanekom 2009:4).

Die heel beste beskrywing van hierdie soort verhouding word beskryf in Young se blitsverkoper, *The Shack*. Mackenzie wil die bevestiging in sy eie hart vasmaak dat die Vader die hoof van die Drie-Eenheid is en vra ook die vraag: “Don’t you have a chain of command?”. Die antwoord wat aan hom gegee word is presies dieselfde antwoord wat enige een wat die siening van die Kerk 24/7-beweging verstaan sal aanbied: “... we have no concept of final authority among us, only unity. We are in a circle of relationship, not a chain of command”. Die tweede gedeelte van die antwoord gee ’n verdere verduideliking: “We don’t need power over the other because we are always looking out for the best. Hierarchy would make no sense among us” (Young 2007:122). Volgens die Kerk 24/7-beweging neem elke persoon die volle verantwoordelikheid vir sy of haar bediening en neem dus leiding wanneer dit daardie

---

²⁵ Matteus 6:9-10 “So moet julle bid: Ons Vader wat in die hemel is, laat u Naam geheilig word; laat u koninkryk kom; laat u wil ook op die aarde geskied, net soos in die hemel.” Die Bybel Nuwe Vertaling. 1983 Bybelgenootskap van Suid-Afrika. Cape Town, South Africa.

bediening raak. Die begrip, “*primus inter pares*”²⁶ kan dalk hier van toepassing wees maar dan wel met die verstaan dat dit ook nie in hierdie geval “baasskap” beteken nie.

8.2 Bedieninge

Die drie-enige God is missionaal ingestel en die koms van Christus is die bewys dat Hy met liefde by die mens betrokke is. Ons is na sy beeld geskape (Genesis 1:26-28) en die kerk is sy liggaam (1 Korintiërs 12; Efesiërs 4), wat die kerk onlosmaaklik aan God se missie tot die wêreld verbind. Saam met Hendriks kan ons David J Bosch eggo met: “The identity of the church is missional by it’s very nature” ([1991]2005:25). Die kerk is dus deel van sy voortdurende betrokkenheid (praksis) by die wêreld se armes en siekes, die rykes en invloedrykes en die hele geskape wêreld. So is die kerk dan sy liggaam met hande en voete om te doen wat Hy wil doen tot met Christus se wederkoms. “One does theology by being prayerfully, reflectively, systematically involved in God’s ongoing mission guided by his Word and Spirit” (Hendriks [2004]2005:24).

Dit is vir die Kerk 24/7 gemeenskap baie belangrik dat elke persoon die bediening ervaar soos wat dit van God ontvang is en deur die ontvanger verstaan word. Burger noem dit 'n belemmering dat “bediening dikwels beperk is tot 'n refleksie oor die funksionering van die ampte – asof dit al mense is wat in die gemeente werk (Burger 1999:12). Elkeen het 'n bediening ontvang om van hulp te wees om die opdrag wat Jesus aan sy kerk gegee het uit te voer soos in Matteus 28:19-20 duidelik uiteengesit is: “Gaan dan, maak al die nasies my dissipels, en doop hulle in die Naam van die Vader en die Seun en die Heilige Gees. Leer hulle om alles te gehoorsaam wat Ek aan julle opgedra het. En weet verseker: Ek is vir altyd by julle, tot aan die einde van die wêreldgeskiedenis”.

Elke gelowige ontvang geestelike gawes en word toegerus om 'n dienende leier op 'n bepaalde terrein te word. Bedieninge verskil volgens Romeine 12:6-8:

Ons het gawes wat van mekaar verskil volgens die genade wat God aan

---

²⁶ 'n Begrip, wel met sy eie, ingeboude kontradiksie, maar beroemd en benutbaar word hier aanbeveel. In Latyn is dit “*primus inter pares*” - die eerste onder gelykes (Hanekom 2009:6).

elkeen van ons gegee het. Ons moet hierdie vermoëns reg gebruik. As God aan jou die gawe gegee het om te profeteer, moet jy dit aanwend in ooreenstemming met ons geloofsoortuigings. As dit is om ander te dien, doen dit met oorgawe. As jy onderrig gee, gee dan kwaliteitonderrig. As dit is om ander op te beur, dóén dit dan inderdaad. As jy materiële ondersteuning kan gee, doen dit sonder bymotiewe. As God aan jou leierseienskappe gegee het, hanteer dit met toewyding. En as jy die gawe het om ander in hulle nood by te staan, doen dit met 'n vrolike hart.

en 1 Korintiërs 12:4-5:

Daar is 'n hele verskeidenheid geestelike gawes, en tog kom hulle van dieselfde Gees. En daar is 'n hele verskeidenheid bedienings, maar ons dien dieselfde Here.

Mense word nie aangestel in poste nie maar bedieninge wat deur God gegee is, word erken.

Die Kerk 24/7-beweging bestaan uit 'n netwerk van bedieninge en nie 'n organisasie van bedieninge nie. Daar is dus nie 'n Biskop, Dominee of Pastoor wat beheer uitoefen of bedieninge organiseer nie. Selfs die Kerk 24/7 Trust wat gestig is om finansies en toerusting wat deur die beweging gebruik word verantwoordelik te bestuur, het geen gesag om enige bediening te beheer nie. Elke gelowige is verantwoordelik vir die bediening wat God aan hom of haar toevertrou het en moet volgens Galasiërs 6:5²⁷ verantwoordelikheid neem vir sodanige bediening. Indien 'n persoon deur God in 'n ondersteuningsbediening geroep word volgens Romeine 12:7²⁸ word dit in goeie verhouding ontvang en nie beheer nie. Daar is geen betaalde amptenare nie; ook geen finansiële struktuur wat in stand gehou moet word nie; geen geboue of ander besittings nie. Bedieninge word sover moontlik deur die Kerk 24/7 Trust ondersteun en finansies word aangewend om in die gemeenskap hulpverlening te gee aan welsynsorganisasies of soos nodig geag. Toerusting wat aangekoop of wat as geskenk ontvang is vir gebruik vir bedieninge, word deur die Trust versorg. Waar nodig ontwikkel bedieninge hul eie infrastrukture. Daar word ook geen

²⁷ “Ons weet tog: Almal sal oor hulleself verantwoording moet doen.”

²⁸ “As dit is om ander te dien, doen dit met oorgawe.”

“covering” gegee aan bedieninge nie behalwe die Bybelse ondersteuning wat deel is van die onderlinge verhoudinge wat by die christengelowige pas:

- “bid vir mekaar” – Jakobus 5:16
- “dra mekaar” – Galasiërs 6:2
- “eensgesind, simpatiek, lief vir mekaar, goedhartig” – 1 Petrus 3:8

Daar is volkome vryheid en aanmoediging om onder die leiding van die Heilige Gees die Here te dien en oral te bedien waar die Here ’n persoon roep. Gelowiges is nie “leke” nie, maar volwaardige bedienaars van die genade van God.

9. LEIERSKAP

9.1 Inleiding

Roxburgh het in 2000 al gewaarsku dat die kerk wyer sal moet kyk en leiers moet ontwikkel wat die kerk deur 'n tyd van transformasie kan neem. Die kerk is traag om te verander en Roxburgh sê: “failure of leadership and organizations to change, or to adequately address the challenges before them is largely a consequence of their failure to understand the change process” (2000:113). Die feit dat groot en gevestigde organisasies en ook kerke genoeg kliënte of aanhangers en finansies het laat hulle veilig voel terwyl hulle eintlik kontak verloor met God se plan en die man op straat. “Sooner or later, such leaders and organizations lose both their internal power and their vital market connection with the external environment” (Roxburgh 2000:113). Hy sê: “leaders must learn to escape the myopia²⁹ of their current denominational worlds” (2000:117). Leiers moet uit hul oorgeërfde paradigmas klim anders sal die kerk nie bybly in 'n veranderende wêreld nie. Tweedens sê Roxburgh dat kerk weer die “prophet and barbarians” as leiers moet terugbring. Die “prophet” is volgens hom die visionêre wat 'n nuwe toekoms kan sien terwyl die “barbarian” die tipe leier is wat met determinasie die visie van die profeet kan vat en dit, ten spyte van hindernisse, kan maak werk (2000:114). Barna ondersteun dit as hy sê: “Change requires leaders

---

²⁹ “myopia.” deficiency or lack of foresight, discernment, or liberality especially in a particular field. (*Webster’s Third New International Dictionary, Unabridged*. Merriam-Webster, 2002. <http://unabridged.merriam-webster.com> (15 Sep. 2009)).

who intentionally introduce new direction” (Barna 2005:83).

Ses jaar later identifiseer Roxburgh ses “critical issues” (2006:3) wat sekere gemeentes beleef en wat hulle kortwiek om te verander in die ontwikkeling van missionale leierskap:

- Hoe doen jy dit?
(’n Vraag wat hy self nie regtig kan antwoord nie. Daar is nog nie riglyne vasgelê nie. Miskien ook reg so. Die Heilige Gees moet die kerk lei en leiers moet self van die Here hoor hoe om te werk te gaan.”
- Die meeste modelle is 'n herverpakking van ou paradigmas.
- Verandering is onvoorspelbaar en sal onvoorspelbaar bly.
- Daar is steeds 'n plek vir die tradisionele gemeente.
- Leiers het nuwe bekwaamhede en raamwerke nodig.
- 'n Geloofsgemeenskap is uniek en nie 'n besigheidsorganisasie nie.

Roxburgh is seker van een ding: “Leadership need to be re-examined and rewritten” (2006:10).

Strommen en Hardel reken dat leierskap in die postmoderne era, drie baie belangrike, definitiewe paradigmaskuiwe moet maak om suksesvolle leiers te kan wees ([2000]2009:280) .

- a fundamental shift in worldview – shifting from a view of the universe as fixed and determined to a view of the universe as open, dynamic, interconnected, and full of living qualities
- a fundamental shift in understanding relationships – accepting one another as legitimate human beings who see one another in an I – Thou (close, intimate) relationship
- a fundamental shift in the nature of commitment – shifting toward commitment that begins with the willingness to listen to the inner voice that helps guide us as our journey unfolds, but also toward commitment that places us in a state of surrender, forcing us to see ourselves as an essential part of the unfolding of the universe.

9.2 Funksionele leierskap

Die Here Jesus is die enigste gesagsdraer en daar word binne nabye verhoudings geluister na die leiding van die Gees op grond van die Skrif. Leierskap is volgens Kerk 24/7 nie 'n posisie nie maar 'n funksie (Hanekom 2009:4). Daar is bedieninge met leierskapfunksies en alhoewel die ou natuur neig na status is dit nooit waarom dit gaan nie. Leierskap gaan eerder oor verantwoordelikheid as oor beheer. Elke gelowige “fulfills a leadership role by virtue of effecting the lives of others” (Barna 2005:83). Daar is 'n bediening met 'n leierskapsfunksie (Hanekom 2009:4).

Mentorskap is deel van leierskap en het 'n presiese betekenis (Hanekom 2009:4):

- Dis “saamstap” om saam te ontdek.
- Wees bereid om “jou storie te deel”.
- 'n Rigtinggewende verstaan van “luister, leef en praat” is nodig.
- Dit impliseer “kuier sonder brieke”.
- Dit is nie 'n voorsê rol nie.
- Dit werk tweesydig: mentors word ook gevorm.

9.3 Leierskap en bediening is kontekstueel

Daar word met Hendriks saamgestem dat teologie 'n plek en 'n tyd het ([2004]2005:27). God se hulp en leiding is kontekstueel. Elke situasie word deur die plek, tyd en omstandighede bepaal. Dit beïnvloed die manier waarop Christenskap uitgeleef word en waarop die kerk betrokke raak by die mens en die omgewing. Dit is nodig dat God, wat in 'n lewende, innoverende verhouding met sy skepping staan, die weg aandui.

Suid-Afrika met sy multikulturele bevolking, elf hooftale en eerste- en derdewêreldse voorstede in een stad, tesame met die HIV en VIGS-pandemie en armoede, vereis dat God se kerk hoor en besluit hoe om deel te neem aan sy missionale praksis. Hendriks se “Doing theology means seeking God’s will in a specific place, at a specific

time” (Hendriks [2004]2005:71) geld nie net vir 'n geloofsgemeenskap of groep nie, dit geld ook vir elke individu.

Daar kan dus nie beheer afgegee of oorgeneem word van die opdrag van die Here nadat die Heilige Gees dit aan 'n spesifieke persoon toevertrou het om 'n spesifieke taak op 'n spesifieke plek binne 'n spesifieke tyd te verrig nie. Die liggaamsmetafoor van Romeine 12 plaas Christus aan die hoof van die liggaam³⁰ en al die liggaamsfunksies. Geen liggaamsdeel kan 'n ander se funksie oorneem of beheer nie. Daar kan wel ondersteuning en bystand wees waar nodig. Alle opdragte kom van die hoof af maar liggaamsdele dien die hele liggaam en neem verantwoordelikheid vir mekaar.

Binne die Kerk 24/7–beweging bestaan daar geen oorkoepelende beheerliggaam nie. Die groep vriende wat uit verskeie bedienaars bestaan kom weekliks bymekaar en alhoewel daar 'n verantwoordbaarheid teenoor mekaar is, neem elkeen in die verhoudingsirkel verantwoordelikheid vir sy of haar eie bediening. 'n Leierskapsfunksie binne 'n sekere bediening soos byvoorbeeld in 'n orkes, kan binne die funksionering van die orkes nodig wees maar nie daarbuite nie. Elke bediening, soos byvoorbeeld die reël van die byeenkomste en die bediening daartydens, funksioneer selfstandig maar in verhouding en verantwoordbaarheid binne die verhoudingsirkel. Enige iets anders is 'n organisasie en het 'n beheerliggaam met 'n “besturende direkteur” nodig.

10. GELOOFSGEMEENSAP

10.1 Inleiding

Die fokus het verskuif van die rol en bediening van die geestelike leiers (clergy) na die bediening van elke individu in die geloofsgemeenskap (Hendriks [2004]2005:26). Die gemeenskap word nie as verbruikers en passiewe toeskouers en –hoorders gesien nie. 'n Geloofsgemeenskap is 'n gemeenskap van gelowiges wat as die liggaam van Jesus, Hom oral verteenwoordig en sy liefde prakties gestalte gee sodat mense gered, verlos en genees kan word. Verhoudings is die kern en nie byeenkomste nie.

---

³⁰ Romeine 12:5 “Net so is dit ook met Christus se liggaam”.

Gelowiges is almal deel van God se kerk en dus missionaal betrokke. Met die verkrummeling van hiërargiese beheersisteme en die verandering van die institusionele rol van die predikant in 'n postmoderne konteks, word die inhoud van Ekklesiologie verander en aangepas soos die gemeenskap op die inisiatief of praxis van die lewende God reageer. Die geloofsgemeenskap moet met 'n nederige en gehoorsame gees die wil van God vir elke dag, tyd en plek vind, daarby aanpas en dit doen. Enigeen kan deur God gebruik word en dit is selfs moontlik dat die jongste in 'n geloofskring 'n openbaring van God kan ontvang en “daar is geloofsvolwassenes wat in staat is om te begelei” (Hanekom 2009:5).

Dit is die drie-enige God wat die inisiatief neem en die geloofsgemeenskap wat met die leiding van die Heilige Gees hulself beskikbaar stel om deel te neem aan Sy plan vir hulself en die wêreld. Terwyl die wil en opdrag van God vir die huidige konteks biddend onderskei word, moet ook onderskei word wat die toepaslikheid en relevansie van historiese gebeure en -geskrifte op die huidige lewensdrama is. Met bogenoemde in gedagte moet daar, met *Die Bybel* as norm, 'n eerlike innerlike oortuiging rakende die wil van God by die geloofsgemeenskap wees. Met die onderlinge kontak en invloed van geloofsgemeenskappe regoor die wêreld, word diversiteit erken maar daar kom eenheid wanneer die missionale praxis van God die fokus van die kerk word.

Verwysend na Die Gesprek (Hanekom 2009:3), is daar 'n aantal verbintenisse (commitments) uitgeredeneer en as noodsaaklik gelys –

- verbonde aan Christus
- 'n totale vryheid
- mense in die gemeenskap
- 'n normale leefwyse in Christus
- 'n lewe wat in kontras met die wêreld is
- ongekomplimenteerde gehoorsaamheid
- verantwoordbaar en verantwoordelik
- liefde tussen deelnemers en na buite
- 'n onvoorwaardelike aanvaarding en ook 'n onvoorwaardelike oorgawe
- diens voorop – verwysend na gee en ontvang

10.2 Geloofsgemeenskap as Geloofs familie

Kerk is 'n familie en nie 'n institusie nie, en institusionele praktyke verander al hoe meer soos wat die kerk 'n familiekarakter aanneem (Gibbs & Bolger 2005:97).

“Julle is dus nie meer uitlanders en bywoners nie, maar medeburgers van hulle wat aan God behoort. Ja, julle is lede van God se huis” (Efesiërs 2:19). Die kerk, dié wat aan God gehoorsaam is, is 'n familie, God se familie, en moet so gestruktureer word. “Elkeen wat aan die wil van my hemelse Vader gehoorsaam is, is my eintlike familie” (Matteus 12:50).

Dit is baie belangrik dat die familiestruktuur nie soos in sommige bewegings gebruik word om 'n bevelsketting te beskryf en gesagsposisies aan die sogenaamde vaders van 'n gemeente of geloofsgemeenskap te gee nie. God is die enigste gesagsdraer en Vaderfiguur³¹ in die Kerk terwyl *Die Bybel* die gelowiges as broers en susters in die huisgesin van God sien³². God is die Vader en ons die kinders, so word ons familie van mekaar en staan ons in 'n besondere verhouding met mekaar (Burger 1997:125).

Strommen en Hardel beklemtoon die feit dat geloofsgemeenskappe soos families moet funksioneer om ook vir die fisiese families 'n omgewing te skep waar hulle tuis en gelukkig kan voel. “As important as it is for a church to strengthen families in order to become a domestic church, it is equally important for a congregation to become like a family” ([2000]2009:1567). Dit is baie duidelik dat Strommen en Hardel die familiemetafoor as strategie gebruik om die institusie en gemeentes te laat groei maar die spreekwoordelike dam moet nie onder die eend uitgetrek word deur hierdie bybelse voorbeeld te ignoreer nie. Die “breër familie” soos Potgieter dit noem (2004:47) moet 'n aangename plek van byeenkoms hê waar die groter groep gelowiges saam kan aanbid, na die Woord van God luister en in die teenwoordigheid

---

³¹ En Hy sê vir hulle: Wanneer julle bid, sê: Onse Vader wat in die hemele is, laat u Naam geheilig word; laat u koninkryk kom (Lukas 11:2).

“Ons fisiese vaders het ons gedissiplineer, en ons het hulle daarvoor gerespekteer. Sal ons ons dan nie nog veel eerder aan ons geestelike Vader onderwerp, en só waarlik lewe nie?” (Hebreërs 12:9).

³² As broers en susters in God se huisgesin moet julle mekaar in liefde koester en voor in die ry staan om mekaar met respek te hanteer (Romeine 12:10).

en geselskap van ander gelowiges kom. So 'n geloofsfamilie of –gemeenskap laat individue en geloofsgesinne voel dat hulle behoort.

Strommen en Hardel behandel agt eienskappe wat nodig is om 'n geloofsgemeenskap 'n familiekarakter te gee. Byna al hierdie eienskappe is reeds deel van die Kerk 24/7-beweging.

1. 'n Aangename omgewing en atmosfeer waar almal, ook die besoeker tuis voel (Strommen en Hardel [2000]2009:159).

Strommen en Hardel noem dat besoekers – in hulle “kerkwêreld” – ook wil weet of die kinders welkom is in die erediens. Die Kerk 24/7-beweging beklemtoon die feit dat kinders deel is van die familie en nie afgeskei moet word van hul ouers om generasiegroepe te vorm nie. Kinders en jongmense is deel van elke bediening en alle byeenkomste. Malan Nel noem in sy hoofstuk van die boek “Youth ministry is not about finding an extra place for yet another ministry, but about finding a place for youths within every ministry” (Senter 2001:7).

Zander en Celek word aangehaal (Strommen en Hardel [2000]2009:160) en hier word vier voorwaardes vir enige kommunikasie in die postmoderne generasie genoem wat baie belangrik is in die Geloofsgemeenskap.

- communication that is real
- communication that is rousing
- communication that is relevant
- communication that is relational

Volgens Zander en Celek is verhoudingskommunikasie die belangrikste, wat weereens die verhoudings binne 'n geloofsgemeenskap beklemtoon. In die verhouding van die gemeenskap met mekaar, word verantwoordelikheid ook vir mekaar geneem.

2. Geïnspireerde aanbidding (Strommen en Hardel [2000]2009:162).

David Luecke is volgens Strommen en Hardel oortuig dat kontemporêre musiek, in die plek van tradisionele musiek baie meer doen as om net die musiek te verander. Luecke sê: “It brings a shift in the way a number of functions of leadership in worship is done” (Strommen & Hardel

[2000]2009:163). Strommen en Hardel reken dat hierdie skuif baie meer van die karakter en funksionering van die geloofsgemeenskap aan die besoeker openbaar ([2000]2009:159). Die volgende punte beskryf Luecke se aanbeveling dat kontemporêre aanbidding deel sou wees van die postmoderne geloofsgemeenskap (Strommen & Hardel [2000]2009:163):

- Contemporary worship features contemporary music.
- Contemporary worship is typical visitor friendly.
- Contemporary worship emphasizes informality for the sake of good communication.

3. 'n Milieu van omgee (Strommen en Hardel [2000]2009:169).

Dit is veral die jeug wat gou agterkom indien daar spanning is wat deur 'n magstryd in 'n geloofsgemeenskap veroorsaak word. Dit stoot af en dryf mense weg terwyl 'n atmosfeer van warmte, vriendelikheid en omgee, mense nader trek.

4. 'n Omgewing wat die denke stimuleer (Strommen en Hardel [2000]2009:172).

Een van die faktore wat 'n geloofsgemeenskap die gevoel van familie gee is 'n omgewing wat jou laat dink. "To think deeply about religious issues actually enhances the community. It not only respects the individual's insights but promotes the discovery of deeper truth", sê Strommen & Hardel ([2000]2009:172). Hierdie studie is deur die Search Institute gedoen waarvan Strommen die stigter is.

5. Geloofsgesinne wat families help (Strommen en Hardel [2000]2009:174).

Die groepsgevoel van familiewees en behoort, groei wanneer ander gehelp en bygestaan word.

6. Die belangrikheid van gebed (Strommen en Hardel [2000]2009:176).

Families wat saam bid groei na mekaar toe. Gemeenskaplike behoeftes word gebedsgeleenthede waar geloofsgesinne saam glo en saam stry. Geloofsgroei vind plaas en die geestelike opbou in die groep heg die groep net meer saam.

7. Projekte en aksies oor generasiegrense (Strommen en Hardel [2000]2009:178).

Die saamwerk van oud en jonk met uitreike en aksies verbind mense oor die generasiegrens heen. “A vision that surfaced for most of these congregations was one of youth and adults working together on a project of meaningful service”.

8. Missionale aktiwiteite (Strommen en Hardel [2000]2009:182).

“Nothing can create a greater sense of family in a congregation than for all children, youth and adults to be motivated by a strong sense of mission”. Dit is wanneer die geloofsgesin uitreik na ander in die gemeenskap waarin hulle hulself bevind, ander help en aan Christus voorstel, dat eenwording plaasvind in die familie van God.

Niemandt sê: “Die kerk is dié plek waar God van vreemdelinge familieledede maak” (2007:93). LW: Die navorser verstaan dat “plek” hier nie dui op ’n kerkgebou nie, maar eerder ’n kerklike omgewing met mense wat kerk is.

10.2.1 Geloofsgesinne

Enige familiegroep bestaan uit verskillende gesinne. Indien die kerk as ’n geloofsfamilie gesien word, bestaan die kerk uit geloofsgesinne wat die eintlike familie is. Alhoewel Potgieter die breër familie as ’n noodsaaklikheid sien om korrekte groei aan te help en eensydigheid en ongebalanseerdheid te voorkom (2004:47), begin kerkwees vir hom by die kleinste verhoudingskring waar gelowiges aan mekaar verbind is en dan uitbrei “na die breër kringe van verhouding totdat dit die hele Christendom insluit”. Dit kan dus gesê word dat die geloofsgesinne nie terwille van die groter Sondagbyeenkoms bestaan nie, maar dat die groter “fellowship” terwille van die geloofsgesinne bestaan. “ ’n Geloofsgesin bestaan gewoonweg uit gewone kerngesinne, enkel-ouer gesinne, egpare, en/of enkelpersone wat deur die Here saamgevoeg word tot ’n nuwe sosiale eenheid wat rondom Jesus funksioneer” (Potgieter 2004:42).

Die geloofsgesin bestaan dus nie uit generasiegroepe of belangegroepe nie. Die groep kom sosiaal bymekaar met Christus as middelpunt. Daar word gekuier, gelag en gesels. Verhoudings word gebou en mekaar se lief en leed word gedeel.

Uiteindelik word die wat swaarkry gehelp (Galasiërs 6:2)³³ en word daar vir mekaar gebid. Geloofsgesinne kom nie bymekaar om 'n mini-erediens of Bybelstudiegroep te vorm nie. Geloofsgesinne kom so gereeld moontlik bymekaar in ontspanne gesinsbyeenkomste waar hulle saam eet, vir mekaar bid en onderlinge versterking plaasvind, ook deur die sakramente van doop en nagmaal. Die byeenkomste van die groter geloofsgemeenskap is vir gesamentlike lof en aanbidding en opbou deur die Woord. In die nabye geloofsgesin word elkeen aanspreeklik gehou vir opdragte wat die Here gegee het (“accountable partners”). Die Koning verwag 'n hoë vlak van toewyding en gehoorsaamheid aan Hom; die geloofsgesin help mekaar daarmee.

“Die geloofsgesin leef gesamentlik en individueel in die drie kernverhoudings: die verhouding met God deur Jesus Christus, die verhouding met die wêreld, en die verhouding met mekaar. Dit is voltydse verhoudings wat die mens se totale lewe in beslag neem. Die geloofsgesinne is ingestel op die verandering van elke gelowige tot 'n nuwe mens deur die werk van die Heilige Gees. Daarvoor is ondersteuning, bemoediging, teregwyding, voorbidding, ens. belangrike fasette van funksionering. Dit is baie meer as slegs 'n kerklike groepie wat met ‘geestelike’ dinge besig is. Daar is geen manier hoe die Ekklesia 'n verhoudingskerk kan wees sonder die gebruikmaking van geloofsgesinne as voertuig nie. Daar is ook geen manier hoe die koninkryk in ons tyd op 'n effektiewe manier kan kom sonder dat die kerk die karakter van 'n verhoudingskerk het nie” (Potgieter 2004:43).

Hierdie is nie 'n kerk in tradisionele sin nie maar 'n lewenswyse soos dié van 'n familie; daarom is die nabye geloofsgesinne die basiese bou-eenhede waaraan elke persoon behoort deel te hê. Die geloofsgesin is 'n vrywillige gemeenskap van natuurlike gesinne, egpare en enkelpersone en die “behoort” vind binne hierdie verhoudings plaas.

---

³³ “Dra mekaar se laste en vervul so die wet van Christus”. Die Bybel Ou Vertaling, Bybelgenootskap van Suid-Afrika, Cape Town, South Africa.

10.2.2 Jeug en kinders

Geen generasiegroepe word gevorm in die beweging nie. 'n Inklusiewe benadering word gevolg, en kinders en jongmense word as deel van die familie, en alle byeenkomste gesien. Daar is genoeg bewyse dat tradisionele kinder- en jeugprogramme nie die gewenste resultaat gehad het nie. Jongmense verlaat die kerk omdat hulle nooit deel geword het daarvan nie. Sodra hulle die kinderprogramme ontgroeï, verlaat hulle kerk op hul eie spirituele ontdekkingsreis. Gibbs en Bolger se navorsing toon dat aanbiddingsgeleenthede nie generasie gedrewe is in die Ontluikende Kerk nie, maar dat jonk en oud mekaar met liefde akkommodeer (2005:167).

Malan Nel gebruik 'n fiktiewe gesprek om hierdie punt te bewys waarin die deelnemers onder andere die volgende sê (Senter 2001:3):

“Remember when we realized that young people quit attending church services as soon as they were confirmed” the pastor asked. “What was our solution? New youth workers and better curriculum for catechesis. Did it change anything?”

en

“Honestly, as a church we have treated the young people like foster care, not family. They’ve become problems to deal with, rather than flesh and blood to love”.

en

“We keep on saying that they have to change to fit into our church family. Instead we should be adapting the family to include them, just like we all did when children were born into our own families”.

Volgens Nel is die hele gedagte van jeugwerk gedurende die modernistiese tyd tydens die Industriële rewolusie in die mid negentiende eeu gebore (Senter 2001:5). Kinders en jeug is as 'n probleem geïdentifiseer en moes gekontroleer en beheer word. 'n Geloofsgemeenskap bestaan nie net uit volwasse of jong mense nie. Die jeug moet deel gemaak word van alles wat die geloofsgemeenskap doen en

bedieninge wat vanuit die jongeres ontstaan moet erken, ondersteun en ontwikkel word. “The youths have to be incorporated in every line of thought and received into every part of the ministry”. “Youth ministry is not about finding an extra place for yet another ministry, but about finding a place for youths within every ministry”, sê Nel. (Senter 2001:7).

Paulus verwys na die gemeente in Tirus en meld dat die hele gemeente, vroue en kinders insluit as hy sê: “Ná ’n week moes ons vertrek en verder reis. Die hele gemeente, vroue en kinders ingesluit, is saam met ons strand toe, buitekant die stad. Daar het ons gekniel en gebed en mekaar gegroet”³⁴.

10.2.3 Familiefokus

Volgens Barna is een van die karaktertrekke van die ontluikende kerk dat hulle besef dat hul verhoudingswêreld hul familie is en dat Christus altyd die middelpunt daarvan moet wees (2005:125). Verhoudings na die groter familie van God begin by elke gelowige se huiskring. Dit is dus uiters belangrik dat geloofsgemeenskappe wat uit die geloofsgesinne en die groter familiegemeenskap bestaan ook behulpsaam sal wees by die versorging en gesonde ontwikkeling van verhoudinge binne die fisiese families.

- Dit verbeter verhoudinge in die huis, skool, universiteit, werkplek, kerkwêreld en ook met God
- Dit kweek ’n verantwoordelike sin vir mekaar, ook in die geloofsgemeenskap
- Dit help met die oordra van waardes en geloofsbeginsels in die huis
- Dit help met die behoud van ons kinders vir die Kerk van Jesus Christus.

Ook hier moet ’n paradigmaskuif plaasvind aangesien Christelike opvoeding nie meer aan opvoeders by die skool oorgelaat kan word nie. Ouers kan nie maar aanneem dat die professionele opvoeders die beste vir hulle kinders sal doen nie. Christenouers moet vir hulle kinders verantwoordelikheid neem en gehelp word om ’n Christuslewe te modelleer.

---

³⁴ Handeling 21:5

Strommen en Hardel reken dat 'n vennootskap tussen ouers en die res van die geloofsgemeenskap noodsaaklik is. Hulle bespreek hierdie nuwe paradigma in hulle boek en sê: “a partnership between congregation and family in which primary responsibility for faith development is assumed by parents” ([2000]2009:preface). Goeie familieverhoudings is belangrik vir die geloofsvorming wat moet plaasvind in persoonlike verhoudings waarvan wedersydse vertroue 'n deel is. Gesonde verhoudings in families kan deur vier faktore ontwikkel en versterk word (Strommen en Herdel [2000]2009:37).

- parental harmony
- effective communication
- wise parental control
- parental nurturing

Die geloofsgesin en die groter geloofsfamilie moet getroude pare en enkelouers bystaan om verhoudinge gesond te hou.

10.3 Geloofsgemeenskap as deelnemers

Dit moet duidelik gestel word dat die aanmoediging tot deelname nie net weer 'n manier is om die lede van 'n geloofsgemeenskap betrokke te kry by die gemeentevisie en lidmate so te probeer behou nie. Niemandt waarsku ook dat hierdie deelnemers nie daar is om die verbruiker tevrede te hou en te bedien nie (2007:107). Volgens Gibbs en Bolger is daar nie plek vir toeskouers en verbruikers in die Ontluikende Kerk nie (2005:155). Die Skrif is duidelik oor die feit dat alle gelowiges deel is van bediening. Paulus moedig die Korintheërs aan om deelnemers te wees:

“Wel, liewe broers en susters, kom ons vat saam. As julle bymekaarkom, kom die een met 'n loflied, die ander een wil oor 'n saak onderrig gee, nog 'n ander een wil vertel van 'n openbaring wat hy of sy ontvang het, nog een wil in tale praat en 'n ander een wil dit uitleë. Goed so, maar laat alles so gedoen word dat dit tot opbou van die gemeente dien” (1 Korintheërs 14:26).

Petrus skryf ook in sy eerste brief:

“God het aan elkeen van julle ’n genadegawe gegee. Met hierdie gawes moet julle mekaar dien sodat God se ryk en onverdiende genade deur julle na mekaar toe kan vloei” (1 Petrus 4:10).

Die kerk van die Nuwe Testament het heeltemal anders gelyk as dit wat tans as normatief beskou word. Alhoewel die Ontluikende Kerk nie kan terugkeer na daardie tydsomstandighede nie, stem ons saam met Gibbs & Bolger as hulle sê: “Priests did not run the gathering. Instead, God’s will was made known through being attentive to and participating in a discussion that submitted to God’s voice”. “Seeing the kingdom at work through egalitarian³⁵ ways of being was not simply a theory for the early church – it was an observable reality” (Gibbs & Bolger 2005:157).

Die materialistiese vooruitgang en aandrywing van die modernistiese siening het die kerk in ’n groot mate die fokus laat skuif van God en ’n verlore wêreld na dit wat die kerk vir hulleself kon beteken om materieel beter te lewe. Kerkgangers het saam met die gees van die tyd verbruikers geword van die verskeidenheid van nuwe produkte wat ook in die spirituele mark verskyn het. Die kerk se antwoord op die verbruikerskultuur van gelowiges was om programme en aanbiedings te skep wat hulle tevrede sou stel. “When church is understood primary as a place rather than as a people, the physical church property becomes a place where people receive spiritual products” (Gibbs & Bolger 2005:158). Hierby het “kerklike hiërargie die lidmate al meer uitgeskuif en van hulle toeskouers gemaak” (Niemandt 2007:104).

Die Ontluikende Kerk is ’n deelnemende kerk wat nie net met die byeenkomste nie, maar in die hele bestaan van kerk en kerkwees die opdrag van God in missionale praxis wil uiteleef. “Missionêre teologie se uitgangspunt is dat God sy mense roep en uitstuur om deel te neem aan God se sending in die wêreld” (Niemandt 2007:104). Dit gaan nie net oor deelneming in aanbidding en betrokkenheid by Sondagbyeenkomste nie. Dit gaan oor ’n 24/7 leefwyse wat ’n Christuslewe modelleer in die huis, gemeenskap, die werkplek en die natuur. Baie gelowiges het ’n begeerte om deel te wees van dit wat God in die wêreld doen. Hulle beleef hoe God mense se lewens om

---

³⁵ Etymology: French *égalitaire* (from *égalité* equality -- from Latin *aequalitat-*, *aequalitas* -- + *-aire* -ary) + English *-ian* -- more at EQUALITY : marked by or believing in egalitarianism. (an *egalitarian* age can have no place for the snobbish and feudal notion that one occupation can be of greater worth than another -- Christopher Hollis)
 “egalitarian.” *Webster’s Third New International Dictionary, Unabridged*. Merriam-Webster, 2002.
<http://unabridged.merriam-webster.com> (14 Nov. 2009).

hulle verander en hulle geniet dit om deel te wees daarvan. Niemandt beaam die feit dat lidmate se verstaan van kerkwees weg groei van 'n tradisionele hiërargiese vorm na 'n meer deelnemende vorm van kerkwees" (2007:105). Die geloofsgemeenskap is nie meer die arbeidsveld nie maar 'n arbeidsmag wat deur die leierskap toegerus en bemagtig word om deel te hê aan die koninkrykstaak.

11. LIDMAATSKAP

Denominasies en selfs onafhanklike gemeentes is organisasies binne die breëre Kerk en die lidmaatregister met die syfers daarin is verseker 'n baie belangrike bate vir so 'n gemeente. Hierdie klubsoortige gemeentes se lidmaatregisters word jaarliks gerekonsilieer en syfers met vorige jare vergelyk. Winste en verliese van lidmate word gereeld bereken en bespreek. Die meeste van die strategiese beplanning van gemeentes word gedoen met die doel om die lidmatetal en finansies te laat groei. Programme en projekte word gereël om die verbruikersmentaliteit van die gemeenskap te bevredig en mense so te lok. Indien 'n gemeente nie vereis dat nuwe lidmate hul vorige gemeente bedank nie, kom sulke lidmate op twee en selfs meer gemeenteregisters voor. Gemeentes met duur geboue en hoë oorhoofse kostes se beplanning en fokus verskuif van 'n missionale gemeenskapsfokus na 'n oorlewingsfokus en lidmaatskap word vergemaklik. Selfs sogenaamde "geestelike" projekte word hiervoor gebruik. "Suksesvolle" gemeentes word aan hul lidmatetal en bankbalanse gemeet.

Niemandt noem dat modernisme 'n tyd van beheer en kontrole was. Hy vertel hoe dit gedoen is: "Ek het ringsittings van die kerk bygewoon waar die belangrikste taak van die Ring gesien is as kontrole: elke gemeente is gekontroleer en tot in die fynste besonderhede gemeet aan die hand van uitgebreide vraelyste" (2007:17).

Lidmaatskap gee beheer en kontrole, nie net aan die gemeente en die denominasie nie, maar ook aan die lidmaat. Die grootste frustrasie wat deur die respondente van die gevallestudie beleef is, is juis die feit dat lidmate as gevolg van hulle regte binne die sisteem, die bedieninge van ander kan beheer sonder om self betrokke te wees.

Daar is net een kerk en aangesien Kerk 24/7 nie 'n organisasie is nie kan daar geen lidmaatskap wees nie. Lidmaatskap verander die geloofsgemeenskap in 'n klubsoortige groep. Niemandt wys daarop dat dit 'n modernistiese praktyk is: “die siening van die kerk as 'n geestelike klub wat dienste lewer en die lidmaat as verbruiker bedien, is baie diep in die geesteslewe van modernistiese lidmate ingebrand” (2007:107). Die enigste manier om aan die Kerk te behoort is deur die eenwording met Jesus Christus volgens Johannes 1:12 - 13:

“Aan almal wat Hom egter aanvaar het, dié wat in sy Naam glo, het Hy die reg gegee om kinders van God te word. Hulle is nie uit fisiese oorweging gebore nie; ook nie na aanleiding van die wilsbesluit van 'n mens nie. Hulle is uit God gebore”.

Anders as by denominasies, bring verhoudings gegrond op Jesus Christus mense van verskillende agtergronde bymekaar – dit is die enigste manier hoe die eenheid van die kerk sigbaar kan word. 'n Mens is slegs 'n lid (ledemaat) van 'n geloofsgemeenskap wanneer jy deel daarvan is – wanneer jy daaraan verbonde lewe (Potgieter 2004:45). Vanuit die gesigspunt van die geloof is dit 'n uitgebreide gesin waarvan die Here die Vader is en ander mekaar se broers en susters. Kerklidmaatskap is glad nie ter sprake in die Kerk 24/7-beweging nie. Omdat daar net een kerk bestaan, word alle geloofsgemeenskappe wat Jesus as Verlosser en Koning bely, erken. In die praktyk beteken dit dat gelowiges selfs aan verskillende gemeentes of denominasies kan behoort terwyl hulle deel van die beweging is. So word verhoudinge tussen gelowiges uit verskillende religieuse agtergronde, tradisies en gewoontes uitgebou en versterk en die mure van denominalisme deurbreek. Mense wat tans niks met die kerk te doen wil hê nie maar die Here Jesus leer ken het en Hom dien, vorm ook deel van die “familie” en vind hul geestelike tuiste daar vind.

12. SAKKRAMENTE EN ANDER LITURGIESE HANDELINGE

12.1 Doop

Die sakrament van die doop is die enkele handeling wat meer verdeeldheid in die kerk van Jesus Christus veroorsaak het as enige ander. Aan die een kant die

gereformeerde siening wat die verbondsdooop van die kinders van gelowiges met die volgende aanhaling as rede:

“Ons word gedoop omdat die Here God 'n verbond van genade met ons en ons kinders gesluit het. Reeds vir Abraham die vader van alle gelowiges (Gal 3:29; Rom 4:11,16), het die Here gesê: ‘Ek bring 'n verbond tot stand tussen My en jou en jou nageslag en al hulle geslagte. Dit is 'n blywende verbond: Ek sal jou God wees en ook die God van jou nageslag’ (Gen 17:7). Kinders van gelowiges moet gedoop word omdat God die kind van die begin af insluit in sy verbond met die gelowige ouers. Daarom is hele gesinne in die Nuwe Testament gedoop waar die ouer(s) tot geloof gekom het”.³⁶

Aan die ander kant die doop van gelowiges en wel om die volgende redes:

“Ons glo dat die Skriftuurlike wyse van waterdooop, soos deur die apostels beoefen, enkelvoudige onderdompeling is, in die Naam (nie Name) van die Vader en die Seun en die Heilige Gees, en gehoorsaam moet word as 'n bevel van die Here Jesus Christus (Matt. 28:19). Dit dien as 'n geloofsdaad na die ondervinding van wedergeboorte deur berou en saligmakende geloof: Markus 16:16; Lukas 7:29,30; Hand. 2:38,39; 10:48; 22:16. Dit is simbolies van die begrafnis van die ou natuur, die liggaam van sonde, en van ons afsterwe en opstanding saam met onse Here Jesus Christus: Rom. 6:4; Kol. 2:12; Gal. 3:27; 1 Pet. 3:20”.³⁷

Die visionêre span en voorlopers van die Kerk 24/7-beweging verskil ook van siening oor die doop en dit is reg so. Saam met Hendriks wil ons nou vra: “What is right and what is wrong?” ([2004]2005:28), terwyl Cilliers vra: “Wat is waar en wat nie?” (2004:15). Daar word van gelowiges verwag om die Here lief te hê “... met jou hele hart, met jou ganse gemoed, met jou totale verstand en met al jou krag”.³⁸ Daarom is dit so dat gelowiges “nou met julle hele hart gehoorsaam geword het aan die ware

³⁶ www.ngkerk.org.za/abid/dokumente/AFR-Doopformulier.pdf - 02 Oktober 2009

³⁷ Die Volle Evangelie Kerk van God - www.fullchurch.co.za/files/leerstelling.pdf - 04 Oktober 2009

³⁸ “Daarom moet jy die Here jou God liefhê met jou hele hart, met jou ganse gemoed, met jou totale verstand en met al jou krag”. (Markus 12:30)

evangelie.³⁹ Indien gelowiges ten volle oortuig is dat hulle, hul kind moet laat doop en God so behaag en Sy wil doen, dan word die kind so gedoop. Indien gelowiges ten volle oortuig is dat hulle na bekering en belydenis van sonde deur onderdompeling gedoop wil word en God so behaag en Sy wil doen, dan word hulle so gedoop. Hier is geen spanning of konflik hieroor nie. Hierdie geleenthede word gewoonlik deur die geloofsgesinne in blydschap gedeel.

12.2 Nagmaal

Gelowiges word aangemoedig om nagmaal saam met hul geloofsgesinne en vriendekringe te vier. “Want elke keer as julle hierdie brood eet en uit hierdie beker drink, verkondig julle die Here se dood totdat Hy terugkom (1 Korintiërs 11:26)”. Per geleentheid kom die geloofsgesinne in die groter geloofsfamilie saam en vier dan hierdie ‘groot-herinner’ in dankbaarheid saam terwyl hulle mekaar bedien (foto).

Ander handelingte vind ook gemaklik en ontspanne plaas. Huwelike en begrafnisse word gewoonlik deur die visionêre span hanteer. Daar is geen spesiale liturgiese ruimte of formule nie en woordbediening word op vloervlak tussen die mense gedoen. Deelname tydens Sondagbyeenkomste word aangemoedig en gelowiges uit die gehoor deel graag hul menings en lewer bydraes.

³⁹ “Julle moet vir God dankie sê dat julle wat voorheen slawe van die sonde was, nou met julle hele hart gehoorsaam geword het aan die ware evangelie”. (Romeine 6:17)

HOOFSTUK 5

GESTRUKTUREERDE ONDERHOUE

1. DOEL

Die doel van hierdie vraelyste en onderhoude is om objektiewe data te verkry oor die redes waarom baie gelowiges die tradisionele denominasies en gemeentes verlaat terwyl hulle steeds die Here wil dien en in verhouding met Hom wil leef. Die ontstaan van die Kerk 24/7-beweging maak dit ook moontlik vir diesulkes om met ander Christene wat soos hulle voel te “fellowship” en in geloofsgesinne en 'n groter geloofsgemeenskap die Here te aanbid. Die vraelyste is ook opgestel met die doel om by die respondente te hoor hoe hulle die doen van teologie en bedieningspraktyk van die Beweging beleef.

2. METODE

Triangulasie⁴⁰, wat dikwels in sosiale studies toegepas word, is in hierdie studie ook gebruik om aan te toon dat daar 'n behoefte onder gelowiges bestaan om op 'n ander manier kerk te wees. Die literêre bronne se inhoud word bevestig deur Die Gesprek asook die antwoorde van die een en dertig respondente wat die vraelyste voltooi het. Volgens Babbie en Mouton onderdruk hierdie metode die partydigheid van die navorser en dit verhoog die geldigheid en betroubaarheid van hierdie kwalitatiewe navorsing ([2001]2007:275). Ook de Vos bevestig dit as hy sê: “... the concept of triangulation is based on the assumption that any bias inherent to a particular data source, investigator and method would be neutralised when used in conjunction with other data sources, investigators and methods” (De Vos [1998]2005:361).

---

⁴⁰ Triangulation “Researchers take multiple measures of the same phenomenon. By measuring something in more than one way, researchers are more likely to see all aspects of it” (De Vos [1998]2005:361). In Afrikaans kan gepraat word van kruiskontrolering en verifiëring.

“Triangulation, or the use of multiple methods, is a plan of action that will raise sociologists [and other social science researchers] above the personal biases that stem from single methodologies” (Babbie & Mouton [2001]2007:275).

Die navorser het die etiese aspekte nagevolg, soos uiteengesit in De Vos se “professional code of ethics” ([1998]2005:67) met betrekking tot die vraelyste en etiese hantering van die respondente en data. Gestruktureerde onderhoude soos voorgeskryf is deur die navorser en die ander deelnemers gedoen. Die voorgeskrewe vraelys⁴¹ is gebruik en een en dertig respondente het die vraelys voltooi. Die een en dertig persone is soos in die voorskrifte van die Guidelines for Ethnographic Research⁴² gekies waarvan agt in die binnekring deur die navorser ondervra is en die res dan deur hierdie agt. Die 23 ander persone met wie onderhoude gevoer is, verteenwoordig *inside* en *outside strangers* volgens die bepaalde metodiek (sien Aanhangsel 2) wat gevolg is. Met al hierdie persone is onderhoude gevoer wat deur die agt onderhoudvoerders opgeskryf is. Daar word met ander woorde ook breër gekyk as net die agt persone wat aan Die Gesprek deelgeneem het. Die respondente wat die vraelyste voltooi het se profiel is soos volg:

- ouderdom wissel tussen 22 en 69 jaar
- twee en twintig deelnemers was mans en nege vrouens
- tien van die respondente was in die voltydse diens van 'n denominasie
- tien deelnemers was óf 'n kerkraadslid en/óf betrokke by 'n bediening in 'n gemeente
- elf respondente was lidmate sonder ampte
- nege van die respondente kom uit 'n Pinkster of Charismatiese agtergrond
- een Anglikaans en een Presbiteriaans en
- twintig deelnemers kom vanuit 'n Gereformeerde agtergrond.

Soos aan die respondente verduidelik, wil die navorser herhaal dat die vraelyste en antwoorde nie probeer het om enige gemeente of denominasie te kritiseer of in 'n slegte lig te stel nie, maar wel om die kerklike ervaring en behoeftes van 'n groeiende groep gelowiges te beskryf.

Die antwoorde word so getrou moontlik weergegee. Antwoorde met dieselfde inhoud is bymekaar gesit en met een sin beskryf. Antwoorde wat onduidelik is, is uitgelaat. Denominasies en gemeentes se name is doelbewus uitgelaat.

---

⁴¹ Aanhangsel 1

⁴² Aanhangsel 2

3. BESPREKING VAN DIE ANTWOORDE OP DIE VRAE

Vraag1a: Wat is die belangrikste rede waarom jy jou vorige geloofsgemeenskap/ denominasie verlaat het?

Antwoorde :

- Ek kon nie my roeping uitleef binne die struktuur nie. My bediening was onwelkom (2).
- Wettisisme en die gebrek aan vreugdevolle aanbidding.
- Die kerk het buite die Skrif beweeg met 'n besigheidsgedrewe bestuur met wins as doel (2).
- God is nie meer sentrale punt in die kerkraad nie.
- Die gesigloosheid en koue rituele wat nie meer sin gemaak het nie.
- Ek het geen warmte of omgee vir mekaar beleef nie (2).
- Dit was 'n vormgodsdienst wat beperk is tot Sondae.
- Mense het voorgeskryf wat gedoen moes word, nie God nie.
- Dit was die mense se kerk, nie die Here se kerk nie.
- Verhoudings het bitter min aandag gekry.
- Die goeie bedoelinge ten spyte was dit oppervlakkig en van min waarde vir my geloofsgroei (4).
- Ek het ingeperk gevoel. Ek wou wyer as net vir die gemeente werk.
- Ek is moeg vir kerklike politiek.
- Dogmatiese konflik – ek het my laat doop.
- Die kerkstrukture het my gepla.
- In my bediening is ek altyd voorgesê deur mense wat nie eers betrokke was nie.
- Omdat ek besef het kerk is nie 'n gebou nie.
- Onbevredigende geloofservaring (3).

- Teleurstelling in die etiese en morele handeling van die leierskap.
- Ek het gevoel ek was steeds op 'n eiland nadat ek regtig probeer het om in te skakel.
- Ek het 'n plek gesoek waar ek myself kon wees.
- Ek het George toe getrek / Ek het die mense van Kerk 24/7 leer ken (2).

Die meeste van die respondente is ontevrede met die kerk se bestuurstyl wat veral op 'n besigheidsmodel funksioneer. Daar is ook 'n sterk behoefte om te bedien maar indien so 'n bediening nie by die gemeente se manier of visie en missiestellings ingepas het nie, is dit teengewerk. Respondente wil hê dat die kerk hulle moet help om in hul geloof te groei. Die gevoel dat Bestuursrade en Kerkrade nie na die Heilige Gees se leiding soek nie, het ook sterk na vore gekom.

Vraag 1b: Wat is die belangrikste rede waarom jy by die gemeenskap van Kerk 24/7 ingeskakel het?

Antwoorde :

- Sewe van die respondente gebruik die woord “vryheid”. Dit is duidelik regdeur die vraelyste dat hierdie persone gebonde gevoel het om een of ander rede. Hulle beleef nou 'n gevoel van vryheid om die Here se wil te soek en, gelei deur die Heilige Gees, te bedien soos Hy lei.
- Persone wat uit die struktuurkerk beweeg het is welkom en word gehelp.
- Die beklemtoning van verhoudinge met die mense om my (2).
- Kerk 24/7 word nie soos 'n besigheid hanteer en bestuur nie.
- Meer as een respondent is betrokke by die beweging want daar is “no strings attached”.
- Ek is oortuig dis die nuwe manier van kerkwees (2).
- Al dink ek anders word ek aanvaar.
- Ek voel ek behoort.

- Geen wettiese preke en enige iemand kan 'n inset lewer.
- Dit voel of ek nou leef wat ek glo.
- Dit is 'n verhoudingskerk en is informeel (3).
- Dit is nie sisteemgebonde nie.
- Die Kerk 24/7 gemeenskap laat my toe om op natuurlike wyse verhoudings te bou en so te groei (2).
- Die idee van die beweging is meer Bybels as die struktuur van die kerk.
- God is die fokus van die fasiliteerders van Kerk 24/7.
- Ek beleef warmte en opregtheid.
- Daar is nie strukture en base wat alles wil beheer en voorsê nie.
- Die boodskappe word duideliker en verstaanbaar oorgedra.
- Ek het George toe getrek / Ek het die mense van Kerk 24/7 leer ken.

Die gevoel van vryheid is oorwegend die hoofrede vir die respondente se betrokkenheid by die Kerk 24/7-beweging. Die “vryheid” moet nie verstaan word as 'n vryheid waarin gelowiges binne 'n byeenkoms kan maak wat hulle wil nie. Deelname tydens byeenkomste word aangemoedig maar vind ordelik en stigtelik plaas. Byeenkomste is baie natuurlik en sonder rituele. Gelowiges word geleer om God se wil vir hulle lewe te soek en daarvolgens te lewe.

Vraag 2: Hoe ervaar jy die verskil tussen jou vorige en huidige geloofsgemeenskap ten opsigte van formele leer (dogmatiese ingesteldheid)?.

Antwoorde :

- 24/7 is nie vasgebind aan leerstellings en dogma nie – ons kan ons vry uitleef (5).
- Die basiese waarhede is dieselfde (2). Mense word geleer om 24/7 te leef wat hulle glo.
- Hier is dit Bybelgerig en minder formalisties.

- Ek is bevry van formalisme terwyl ek die Here dien.
- 24/7 het minder twispunte/issues/reëls en regulasies.
- Vroeër was ons meer op leerstellings ingestel – nou meer prakties.
- Nou is die sentrale saak nie leerstellings nie maar die Here (2).
- Al is daar nie 'n belydenisskrif nie, is prediking meer Bybels.
- Kerk 24/7 is basies. Dis nie ingewikkeld nie.
- Voorheen was die klem op godsdienstigheid, nou is daar vryheid.
- You become what you need to be in the Lord.
- I like the combination of formal teaching and the revelation of the Holy Spirit.
- Daar is geen vergelyking nie! Teenoor die dogma, reëls en kerkorde volg ons nou die Heilige Gees.
- Ons volg nou Bybelse leerstellings.
- Dit was mensgemaakte reëls.
- Mense was afgesny indien hulle anders sou glo.
- Ek het gedink dit sou baie anders wees, dis baie soos ek gewoon is (2).
- Hier gaan dit oor wat die Here sê.
- Nie so styf nie. Ek geniet die orkes. Ek wil nie 'n Sondag mis nie.
- Ewe skielik is ek goed genoeg.

Dit is baie duidelik dat die respondente vasgedruk en gebonde gevoel het deur dogmatiese rigiditeit. Die belewenis van vryheid is veral deur die respondente beklemtoon. Dogmatiese verskille in die Kerk 24/7 beweging word aanvaar en erken sonder spanning.

Vraag 3: Hoe sou jy die ingesteldheid teenoor verandering / tydsgees tussen jou vorige en huidige geloofsgemeenskap beskryf?

Antwoorde :

- Hier is 'n openheid en bereidwilligheid om te verander (14).
- As musikant was dit moeilik, nou is ek vry om self te komponeer.
- Hier word nie vasgehou aan die verlede nie.
- Die wiel het stadig gedraai en baie keer stil gestaan. Hier beweeg ons saam met verandering.
- Nou is daar meer vryheid om te verander.
- Daar was vasgehou aan die tradisionele.
- Gemeentes wissel.
- Vorige gemeente het nie verander nie (2).
- Kerk 24/7 is in pas met die tydsgees, ook vir die jongmense (2).
- Ek dink my vorige gemeente is 30 jaar agter
- Verandering is nou spontaan en gebeur deur mense se saamwees.
- Ons pas nou aan want God is die middelpunt en nie die tradisie soos voorheen nie.
- Nou gaan dit oor Jesus en ons gaan waarheen Hy lei (3).

Die byeenkomste van die Kerk 24/7-beweging is verskillend van dit wat die respondente gewoond was. Uit die aard van die saak is verandering meer sigbaar. Daar word gesamentlik gesoek na die wil van God en die visionêre span sal dan onder die oortuiging van die Heilige Gees voortbeweeg.

Vraag 4: Hoe sou jy die verskil in bestuur en leierskapstyl in die vorige en huidige geloofsgemeenskap beskryf?

Antwoorde :

- Leierskap is nou meer deelnemend (3).
- Hier is dienende en aanvullende leierskap.

- Niemand staan meer op 'n troon nie – wedersydse respek maak dat almal op gelyke vlak kan funksioneer.
- Eers het die Kerkraad besluit. Die Heilige Gees kry nou kans om te lei.
- Lidmate moes inval by besluite van hoër rade. Nou is daar ruimte vir elkeen om na die Here te luister (2).
- Eers het een mens oor die gemeente besluit. Nou soek die mense die leiding van die Heilige Gees vanuit hulle geloofsverhoudings.
- Hier is 'n nuwe denke oor leierskap. God rig leiers op in plaas daarvan dat hulle aangestel word.
- Hier is geen outokratiese styl nie.
- Leierskap is nou baie meer relevant en toeganklik (3).
- Vroeër was ons deur die sisteem voorgeskryf, nou beleef ons vryheid vir persone met bedieninge.
- Ek kom uit 'n “CEO-leierskap” wat prestasie gedrewe was. Nou kan ons sê ons weet nie alles nie.
- Hier is 'n reuse verskil (2). Ons was regeer en beheer.
- Leierskap was van bo na onder. Nou is daar 'n oop en gedeelde leierskap (2).
- Vroeër is die struktuur in stand gehou.
- Die verskil is radikaal. Die sterkste het regeer. Nou word die leiding van die Heilige Gees gevolg.
- Dit was “terrible”. Ons was geëvalueer en gemeet. Dit was 'n formele werksverhouding. Nou is ons in verhouding met mekaar.
- Leierskap uit verskillende agtergronde werk saam en op hulle eie vlak gee hulle wat hulle het.
- Baie soos ek dit geken het.

Hierdie vraag het die grootste en selfs mees aggressiewe reaksie uitgelok. Oor die algemeen is die ervarings wat die respondente van Bestuursrade en kommissies

gehad het, nie positief nie. Leierskap soos deur die Kerk 24/7-beweging gesien, word in hierdie dokument beskryf en die visionêre span van die Kerk 24/7-beweging het nie al die antwoorde nie en die navorser wil Roxburgh weer 'n keer aanhaal waar hy sê: "Leadership need to be re-examined and rewritten" (2006:10).

Vraag 5: Hoe sou jy die fokusverskille tussen jou vorige en huidige geloofsgemeenskap beskryf?

Antwoorde :

- Dit het gegaan oor die instandhouding van die gemeente, nou gaan dit oor die Koninkryk en die mense om ons (11).
- Dit gaan nou oor verhoudinge (2).
- Dit het gegaan om mense te versamel, nou gaan dit om mense toe te rus en los te laat om in hulle eie wêreld hulle bediening uit te leef.
- Ek moet erken dat die fokus op die samelewing met sy probleme rondom ons, baie nader aan ons gekom het.
- There it was growth and profit, now it's the community.
- Die fokus is op waarheid.
- In die plek van wettisisme doen jy wat jy hoor om te doen.
- Die leefwyse as kerk is die fokus (2).
- Die fokus is om mense na Jesus toe te bring. Selfs die kinders verstaan dit.
- Hier is geld nie die fokus nie, maar verhouding met God (4).
- Dis soos 'n familie.
- Dit gaan hier ook oor God.

Die geloofsgemeenskap het 'n missionale karakter aangeneem. Dit gaan oor 'n verhouding met God, die gemeenskap en jouself. Uit die antwoorde is dit duidelik dat die fokus van die Kerk 24/7-beweging anders is as die van 'n tradisionele kerkgemeenskap.

Vraag 6: Hoe sou jy die vorige en huidige geloofsgemeenskap se verwagting van lidmaatskap / lidmate beskryf?

Antwoorde :

- Hier word net van jou verwag om kerk te wees en om Jesus uit te leef (5).
- Kerk 24/7 het nie lidmate nie, net familieledede waarvan normale verhoudingsverwagtings gekoester word.
- Verwagtinge was om saam met die stroom te beweeg. Hier om gehoorsaam te wees aan die Here (2).
- Dit gaan nie meer oor getalle nie, elke individu is belangrik.
- In die verlede moes jy betrokke raak. Jou skuldgevoelens is gewek wanneer jy nie betrokke raak nie.
- By 24/7 is jy deel van die proses (2).
- Hier is nie “dooie” lidmate nie.
- Lidmaatskap is nie ’n kwessie nie.
- Ons weet dis nie ’n klub nie. “Commitment” kom uit die hart.
- Kerk 24/7 se standpunt is vir my baie positief (3).
- I give commitment but I don’t want to be owned with membership.
- Lidmate moes die gemeentevisie dien. Ek hou van die vrye assosiasie omdat ek hier wil wees (3).
- Dis my betrokkenheid in die liggaam wat tel, nie lidmaatskap nie.
- Ek koop in die visie en behoort daardeur.
- Ek is nie ’n lid omdat ek aangesluit het nie, ek is ’n broer met verantwoordbaarheid.
- Ek gee ’n hartsdeel eerder as om net ’n registerlidmaat te wees.
- In die ou gemeenskap het ek geweet ek behoort, al was dit net op papier. Hier weet ek ek behoort, maar dis nie tasbaar nie, ek mis dit.
- Ons bymekaarkom is nou deel van ’n gesinservaring.

- Ek stem saam met Kerk 24/7. Dit gaan oor verhoudinge.
- Ek moes altyd betrokke wees by die kerk. Nou word ek geleer om in verhoudings met mense te leef en daar waar ek gaan kerk te wees (2).
- Ek was deel van 'n klub. Nou is ek 'n ledemaat van 'n liggaam.

Uit die een en dertig respondente het net een aangedui dat hy meer sekuriteit in lidmaatskap beleef het. Daar word egter oor die algemeen verstaan dat die toewyding aan die Kerk nie gaan oor lidmaatskap wat op papier bewys kan word nie. Die liggaam van Jesus Christus bestaan uit ledemate wat aan Hom behoort en in toewyding aan en in verhouding met Hom leef.

Vraag 7: Hoe sou jy die vorige en huidige geloofsgemeenskap se verskille (indien wel) teenoor organisasie / struktuur beskryf.

Antwoorde :

- Kerk 24/7 is nie 'n organisasie nie, wat aanpas en verander soos nodig (4).
- Verhoudinge is die struktuur. Dis 'n bediening aan bedieninge.
- Hier is geen dominante struktuur nie. Hier is erkenning van bedieninge en groot en klein word aangemoedig (3).
- Daar is geen vergelyking nie. Ons word nie lamgelê deur strukture nie. Dit is oorheersend positief.
- Die strukture het my onveilig laat voel. In verhoudinge weet ek waar ek staan.
- Nooit weer iets anders as 'n verhoudingstruktuur nie.
- Die beweging gaan voort sonder organisering, stelsels, ens. Ek is gelukkig.
- Dit is nou meer van toepassing op die huidige leefwyse.
- Die verhoudinge bepaal die struktuur en nie andersom soos eers nie (2).
- Daar is geen vergelyking nie. Dis soos 'n Ford en 'n Ferrari.

- Dit gaan nie meer oor die organisasie nie. Dit gaan hier oor die mens en die breë kerk.
- Die struktuur is minimaal. Praktiese reëlins word onderling getref.
- Eers was dit die klubreëls wat alles gemanipuleer het. Nou is dit die familie wat my lojaliteit vereis.
- We worked with a pyramid system, now it's a relationship.
- 24/7 is meer openhartig en daar is meer kommunikasie (2).
- Hier is geen twis oor verskille nie. Die losser struktuur help die vooruitgang spontaan aan.
- In die vorige struktuur was ek vasgevang, nou kan ek my in my bediening uitleef.
- Alhoewel dinge nie ongeorganiseerd is nie, is hier nie eintlik struktuur nie.
- Niks kon gebeur sonder dat daar 'n kommissie of komitee aangestel is nie. Nou is elkeen in 'n posisie om sy bediening uit te leef sonder toestemming van 'n mens, om gehoorsaam te wees aan dit waar die Heilige Gees hom/haar lei.
- Die een is 'n organisasie, die ander is 'n groepering.
- Dis nou baie meer Bybels.

Denominele en gemeentelike strukture en sisteme is gevorm om die besigheidskomponent en lidmate van die gemeente te bestuur en te beheer. Die korporatiewe visie en misie moet deur alle lidmate aangeneem en gevolg word om sukses te verseker. Respondente is geïrriteer deur die hiërargië en bevelstrukture met al die “red tape” wat daarmee gepaard gaan.

In hierdie tesis word bedieninge as struktuur asook die verhoudingsirkel bespreek. Deelnemers aan die Kerk 24/7-beweging word nie bestuur en beheer nie. Die vryheid waarmee gelowiges bedien, bemagtig die kerk om deel te word van God se missionale praksis.

HOOFSTUK 6

SAMEVATTING EN GEVOLGTREKKING

As navorsingsprobleem is verklaar dat die modernistiese basis en imperialistiese karakter van die tradisionele kerk al hoe meer onaanvaarbaar geword het vir baie Christene binne in 'n postmoderne konteks. Lidmate van die tradisionele kerk raak al hoe meer gefrustreerd en die opkoms van die postmoderne kultuur gee aan hulle die reg om te sê wat hulle dink en voel. In die Outeniqua Gazette⁴³ van Maart 2009 verskyn 'n artikel wat ook in die Lig van Maart 2009 verskyn het, met erkenning aan Kletskerk, onder die opskrif: “Kerk is nie meer 'n lekker woord nie”. Greeff noem in sy artikel dat terwyl al hoe meer “ontnugterde gelowiges” hulle rûe op die kerk draai, hulle ook nie huiwer om hulle griewe te lug nie. “Hierdie verskynsel is veral in die sogenaamde hoofstroomkerke waarneembaar”, reken hy. Die Erdekruik⁴⁴, wat 'n landswye “kerkkoerant” is, het in die Augustus/September 2009 (uitgawe 130) 'n artikel deur Esther Watered-Garden geplaas onder die titel “Absalom ... Absalom!” In hierdie artikel sê sy: “The Body of Christ is not in rebellion against the Church. Most often the local Church is in rebellion against the Body of Christ ... who became Church”, en “this body is rising, mounting and moving in union with Christ, the Head”. Hierdie soort uitlatings vertel 'n storie en kan nie langer deur die kerk geïgnoreer word nie.

Die bedanking van 'n paar honderd gelowiges vanuit die hoofstroom denominasies, net in George alleen, waaronder daar 'n hele aantal voltydse werkers, kerkraadslede en aktiewe lidmate is, maak dit nodig dat die tradisionele manier van kerkwees heroorweeg word. Hierdie kwalitatiewe studie is die navorser se bydrae om die siening en belewenis van die postmoderne Christen se kerklike ervarings binne sy leefwêreld te beskryf. Die ontstaan van die Kerk 24/7-beweging is volgens die navorser 'n antwoord op die behoefte van gelowiges om die Here te dien buite die tradisionele kerkstrukture en sisteme.

---

⁴³ Die Outeniqua Gazette, is 'n onafhanklike koerant wat in George uitgegee word deur Media Active. Op bladsy 8 publiseer dit Marius Greeff se artikel; “Kerk is nie meer 'n lekker woord nie”.

⁴⁴ Die Erdekruik – wat deur The Vessel Newspaper (PTY) LTD landswyd versprei word, word Pretoria gedruk.

Vir baie Christene reflekteer die plaaslike gemeente nie dit wat hulle oor die kerk in *Die Bybel* lees en verstaan nie en hulle wil dit verander met 'n aktiewe lewe van gehoorsaamheid aan God, waarin liefde, vrede, integriteit, vrygewigheid, holisme, ens. 'n belangrike rol speel.

Daar is 'n algemene konsensus onder die betrokkenes dat die Kerk 24/7-beweging wel 'n antwoord is op die behoefte van gelowiges om in vryheid, maar gebonde aan Christus, saam met ander gelowiges te “fellowship”. Daar word vriendskappe en spirituele familiebande gevorm waarin diesulkes voel dat hulle tuis hoort en hulle hul bedieninge saam met ander na die breër gemeenskap kan utoeleef. Geen strukture en mensgemaakte reëls kortwiek iemand om hulle roeping en bediening uit te leef soos hulle glo die Here hulle lei nie.

Die uniekheid van die Kerk 24/7-beweging is die feit dat 'n hele aantal predikante met verskillende teologiese oortuigings, opleiding en bedieningservaring deur die Heilige Gees oortuig is dat teologiese en dogmatiese verskille opsy geskuif moet word en net Christus verkondig en geleef moet word. Hier bestaan geen spanning tussen bedienaars nie en alhoewel elkeen homself binne sy oortuigings utoeleef bestaan hier 'n besondere broerskap en vriendskap. Die verskeidenheid in opleiding en ondervinding bied ook 'n uitstekende potensiaal vir toekomstige bedieningsmoontlikhede.

Dat daar wel uitdagings is, is waar. Alhoewel gelowiges vry wil wees van gestruktureerde vorms het hulle steeds hul voorkeure en gewoontes. Die verbruikerskultuur wat die ruggraat van die ekonomie en bekende wêreld is, word nie aan- en afgeskakel nie.

Die kinders se betrokkenheid in die groter geloofsfamilie soos geïdealiseer, is nog nie 'n realiteit nie. Ouers word aangemoedig om verantwoordelikheid vir hul kinders se geloofsgroei te neem en om hulle deel van die groter geloofsfamilie te maak tydens die Sondagbyeenkomste. Die tradisionele persepsie van die ouers is dat hulle die kinders na 'n goeie Sondagskool of Kinderkerk sou neem. Kinders is besonder goeie verbruikers en word maklik deur goeie en aangename vermaak gelok. Hierdie pad sal nie gevolg word nie maar dit is een van die uitdagings wat in die nuwe jaar hanteer behoort te word.

Dit lyk asof die tradisionele kerklike strukture nie werklik 'n antwoord vir die nood van die wêreld het nie – die liefde van 'n reddende God word meestal in 'n sisteem vasgevang en word nie maklik sigbaar in die gewone wêreld met sy pyn en gebrokenheid nie. Kerklidmate leef dikwels nie in 'n verhouding met die Here nie maar skuif hulle verantwoordelikheid op “geestelike leiers” soos die predikante af.

Al is dit 'n klein beweging in een stad wat geen aardskuddende effek het nie, lyk dit of die beweging Kerk 24/7 nie slegs deur 'n paar mense uitgedink is nie maar deur die Gees van die almagtige God in die lewe geroep is. Dit het ontstaan om 'n nederige maar belangrike taak uit te voer:

- om 'n voorbeeld te wees van hoe gelowiges in 'n nuwe wêreld werklik die eenheid van die liggaam van Christus kan beleef;
- om sodoende ruimte te maak vir elkeen wat aan Christus behoort en
- om as draers van die boodskap van God se Koninkskap en reddende liefde, 'n praktiese invloed op die markplein te hê.

Die Kerk 24/7-beweging se visionêre span is oortuig daarvan dat dit wat hulle van die Here ontvang en begin het, in lyn is en meedoen aan die plan van God vir Sy kerk. Daar sal altyd, in nederige afhanklikheid, na die wil van God gesoek word om deel te kan wees van Sy plan vir Sy mense in Sy wêreld.

Roxburgh sê (2005:172):

God's spirit is among God's people (the ordinary men and women in local gatherings).

Therefore, God's future is among God's people, not in some individual leaders plan.

The role of leadership is to create environments that release this missional imagination of the people of God so that they can discover God's plan and put it into action in their local contexts.

Aanhangsel 1

Navorsingsvraelys: Kerk 24/7 Geloofsgemeenskap

Datum: ..... **Plek:** .....

Vertroulikheid (*Vra toestemming vir klankopname indien dit gedoen word*)

1. Alle inligting, ook as klankopnames gemaak word, word as vertroulik beskou.
2. Kodes word gebruik om na respondente se antwoorde te verwys.
3. Die doel van die vraelys is om die kerklike ervaring en behoeftes van 'n groeiende groep mense in ons samelewing te probeer verwoord en nie om enige denominasie of geloofsgemeenskap in 'n negatiewe lig te stel nie.

Naam en Van:

.....

Denominasie en geloofsgemeenskap waaraan jy verbonde was:

.....

Betrokkenheidsvlak in bogenoemde denominasie of geloofsgemeenskap:

.....

Bespreking

1. a) Wat is die belangrikste rede waarom jy jou vorige geloofsgemeenskap / denominasie verlaat het?
- b) Wat is die belangrikste rede waarom jy by die gemeenskap van Kerk 24/7 ingeskakel het?

2. Hoe ervaar jy die verskil tussen jou vorige en huidige geloofsgemeenskap ten opsigte van formele leer (dogmatiese ingesteldheid)?.
3. Hoe sou jy die ingesteldheid teenoor verandering / tydsgees tussen jou vorige en huidige geloofsgemeenskap beskryf?
4. Hoe sou jy die verskil in bestuurs- en leierskapstyl in die vorige en huidige geloofsgemeenskap beskryf?
5. Hoe sou jy die fokusverskille tussen jou vorige en huidige geloofsgemeenskap beskryf?
6. Hoe sou jy die vorige en huidige geloofsgemeenskap se verwagting van lidmaatskap / lidmate beskryf?
7. Hoe sou jy die vorige en huidige geloofsgemeenskap se verskille (indien wel) teenoor organisasie / struktuur beskryf?

Aanhangsel 2

Guidelines for Ethnographic Research

The goal is to interview 24 to 32 members in the congregation. Identify 5-7 people to help you with the research (for a total of 6-8 researchers). Each has to do at least 4 interviews. If you cannot find enough helpers, do at least 8 interviews yourself. The minimum amount of interviews is 24.

The congregation consists sociologically of at least 3 discernable groups: the family members (those in control of decision making and leadership), the inside strangers (those who attend and take part in activities) and the outside strangers (those on the fringe). The interviews engage all three groups, with the ratio of 1 : 2 : 1 (family : inside strangers : outside strangers).

Normally we would explain the distinction to the interviewers and ask them to identify the people they interview themselves. You may guide them in this process.

The most important qualification for the interviewers / researchers is the capacity to listen. They must - at all cost - be people who are willing to reflect the thoughts of the interviewees, and not their own agenda. They may not “correct” those interviewed or use the opportunity to “teach” others what is right and wrong about God and the church. They should be able to create a safe space for others to freely speak their minds.

*We ask eight questions during the interviews. To record the interview, divide two A4 papers in quadrants for a total of 8 blocks of space to write in. Number the quadrants from 1 to 8. The answer to Question 1 is summarised in the first quadrant, etc. The researcher does this **during** the interview. By the time the interview is finished, everything is written up. It is also important to keep the pages for each interview together and eventually to number the interviews from 1 to 24. Please explain all these detail clearly, because we find that researchers sometimes make technical mistakes which wrecks havoc on your research.*

*The researchers also indicate the following on the interview sheet: (a) Male / Female; the first digit of the persons **age**, e.g. 7 for 78, 2 for 24, and an E (family), I (inside stranger) or O (outside stranger) to indicate the group the person interviewed belongs to.*

Language: Please use the dominant language in the congregation for the interviews. We will be reading and interpreting the interviews during the Blog. A translation into English of Xhosa-interviews by somebody in your congregation will be hugely helpful, if possible.

Have the interviews typed up by somebody in the congregation (trustworthy, able to handle the interviews confidentially). This person may not alter or correct the interviews. The way to compile the interviews is to type the first question (write it out), and then - numbered from 1 to 24 - each individual's response to the question. Type Question 2 and repeat the answers in the same order. At the conclusion of all 8 sets of answers, the summary of those interviewed are also typed, e.g. 1 - Female - 7 - O (A female, somewhere in her seventies, belonging to the group of outside strangers.) It is vital for meaningful research to link all 8 answers to this information.

Please ask the 8 questions in the order in which it is given below. Use the exact wording - we want to make answers from different congregations comparable.

Aanhangsel 3

FOKUSGESPREKKE

26 MAART EN 2 APRIL 2009

OPBRENGS VAN GESPREKKE

Interpretasie en opsomming deur Professor Francois Hanekom

(onder andere, deeltydse dosent in Strategiese Bestuur, NMMU-kampus, George)

fenhhan@absamail.co.za

082 445 1998

* Die fokusgesprekke het oor twee dae gestrek. Daar word in hierdie dokument daarna in die enkelvoud verwys omdat dit 'n eenheid verteenwoordig - dus "Die Gesprek".

* Enkele bladsy-verwysings in gewone syfers (bv 47) het betrekking op die skriftelike weergawe van die eerste dag (26 Maart). Verwysing na die tweede dag (2 April) word aangedui as II/24.

VERSOEK

*Ek is deur Japie Breedts (deel van die visionêre span van Kerk 24/7; ook ingeskrewe student vir 'n Meestersgraad in Praktiese Teologie, Universiteit van Stellenbosch) versoek om die dokumentasie (inligtingstukke) van die gespreksessie te ontleed en met 'n standpunt na vore te kom oor wat die **opbrengs** daarvan is.*

DOKUMENTASIE

'n Volle weergawe van Die Gesprek is drieledig aan my beskikbaar gestel -

- 'n volledige “harde kopié” (verbatim) as skriftelike weergawe van 224 bladsye, in enkelspasie
- 'n klankweergawe op CD
- sewe blaaibord-weergawes.

DEELNEMERS

Die agt deelnemers aan Die Gesprek was -

- **Japie Breedts**, gewese predikant van die AGS van SA vir 27 jaar
- **Willem Badenhorst**, gewese predikant van die plaaslike NG Moedergemeente vir 20 jaar
- **Michael Lintnaar**, gewese lof- en aanbiddingsleier van die AGS van SA vir 5 jaar
- **Dr Marius Potgieter**, emeritusleraar van die NG Kerk na 36 jaar diens
- **Johan Smuts**, gewese sendingleraar, Sendingkerk van Afrika en die VGK vir 20 jaar
- **Jonathan Stanton-Humphreys**, gewese predikant in die charismatiese beweging en van die AOG vir 12 jaar
- **Hansie Venter**, gewese predikant van die NG Kerk vir 16 jaar
- **Japie Venter**, onafhanklike sendeling in Afrika vir 35 jaar.

Die fasiliteerder was Gericke Potgieter, “sensemaker” van Gryphontech, 'n sakekonsultant wat fokus op besluitneming, kennisbestuur en strategiese ondersteuning.

EIENSKAPPE VAN DIE GESPREK

Die volgende val op:

- *Dit was 'n informele gespreksformaat.*
- *Dit het plaasgevind tussen bekendes.*

[Met verwysing na beide hierdie oorwegings, word gestel dat dit die verloop van 'n sinvolle gesprek vergemaklik het. Aan die anderkant is die interpretasie vir die

buitestaander (die latere leser) soms moeilik omdat hy nie daartoe in staat is om die volle konteks te ervaar nie.]

- Die fasiliteerder het nie rigied opgetree nie, maar 'n vrye vloei van deelname aangemoedig en toegelaat.
- Deelname was gemaklik, positief en spontaan.
- Waar meningsverskille (in wisselende, maar nooit in ernstige graad nie) aanvanklik voorgekom het, is geredeneer tot konsensus bereik is.

DOEL VAN DIE GESPREK

Die titel hierbo (fokusgesprekke) dui aan wat die doel van die sessie was en waarvoor standpunte gesoek is: **FOKUS as DOEL**: Wat word in die huidige fase van Kerk 24/7, in sy naastenby driejarige bestaan, gepraat en gedoen in terme van waar die beweging wil uitkom? Wat is die toekomsvisie en die kern-boodskap? Daar word gesoek en/of verwys na (in alfabetiese volgorde) die unieke noodsaak van - andersheid, dinamiek, beweging, bedieningspraktyk, karakter, ideaal, identiteit, veranderende invloed. Vryheid as doel word uitgelig, saam met nie-gebondenheid as besondere strewe. Dit moet verwyder wees van enige bindinge (alle verwysings na eerste bladsye 1-5, ook 28 en 47).

Definitiewe opbrengste is gevind en word vervolgens opgesom.

OPBRENGS EEN

Grondliggend is daar 'n **vertrekpunt** (bv 105, 106, 109) in -

1. Die beweging beïnvloed die samelewing om te verander na totale vryheid in verbondenheid met Christus.
2. Die vertrekpunt is die liefde van God.
3. Verskeie Skrifgedeeltes is deurlopend in die dokumentasie aangehaal, maar hier is prominent na Galasiërs 5, verse 1 tot 15, verwys.

Dit verteenwoordig inderdaad 'n **visie-formulering**. Die begrip visie is aanvanklik in die gesprekke sterk gekritiseer, daar is geweier om dit te gebruik, maar later kom dit vryelik in Die Gesprek voor. Dit word in hierdie ontleding aanbeveel en ingebring in die suiwere betekenis van die Latynse oorsprong : videre – om te sien. Dus - 'n manier van sien of kyk, siening en insig. Daar is 'n tweede betekenis (volgens die Handboek van die Afrikaanse Taal): 'n ideaal waarna gestreef word.

OPBRENGS TWEE

Gekoppel aan Opbrengs Een, en die gedeelte van Galasiërs waarna verwys is, is daar 'n aantal **verbintenisse (commitments)** uitgeredeneer en as noodsaaklik gelys-

- verbonde aan Christus
- 'n totale vryheid
- mense in gemeenskap
- normaal
- 'n kontras
- gehoorsaamheid
- verantwoordbaar en verantwoordelik
- liefde tussen deelnemers, en na buite
- 'n onvoorwaardelike aanvaarding en 'n onvoorwaardelike oorgawe
- diens voorop - verwysende na gee en ontvang.

OPBRENGS DRIE

Funksies, **in terme van die woordbetekenis van “plig”, is ge-identifiseer:**

- Luister na God deur die Heilige Gees.
- Vind dit ook in gebed.
- Ook gegee in die Skrif.
- Ook gebring deur medegelowiges.
- En omstandighede.

Die funksies word verbind aan 'n leefwyse van DOEN. Daar moet groei wees deur te leer en te verander.

OPBRENGS VIER

Hulpmiddels ("tools") is gelys (92, 115, 142, 143):

1. Die verbondsverhouding lê die grondslag - met God en met mekaar.
2. Die roeping moet verstaan word met die besef dit is
  - a. gemeenskaplik
  - b. persoonlik.
3. Daar is 'n bediening (ministry) met 'n leierskapfunksie.

OPBRENGS VYF

Daar is **fokuspunte** (192):

1. 'n boodskap, met begrip vir die ware evangelie
2. aktiewe mentorskap
3. die bestaan van 'n geloofsgemeenskap met persoonlike verhoudings.

OPBRENGS SES

Mentorskap **het presiese betekenis –**

- Dis "saamstap" om saam te ontdek.
- Wees bereid om "jou storie te deel".
- 'n Rigtinggewende verstaan van "luister, leef en praat" is nodig.
- Dit impliseer "kuier sonder brieke".
- Dit is nie 'n voorsê-rol nie.
- Dit werk tweesydig: mentors word ook gevorm.

OPBRENGS SEWE

Funksionele leierskap kry 'n definisie:

- Dis nie 'n posisie nie.
- Dis 'n funksie.
- Die ou natuur neig na die soek van status; dis nie waarom dit mag gaan nie.
- Dis nie oorkoepelend nie, maar wel kontekstueel.
- Dit is nie "om te trek of te stoot nie".
- Dis om eerste gehoorsaam te wees binne 'n gegewe konteks.
- Daar is nie 'n besluitnemende raad of oorkoepelende organe nie.
- Daar is geloofsvolwassenes wat in staat is om in wysheid te begelei.

'n Begrip, wel met sy eie, ingeboude kontradiksie, maar beroemd en benutbaar word hier aanbeveel. In Latyn is dit "primus inter pares" - die eerste onder gelykes.

OPBRENGS AGT

Daar is 'n **kernboodskap** (bv II – 8, 9, 10, 11, 13, 16, 23) duidelik vir die deelnemers:

- Christus is die hoof van alles.
- Hy is die bron van lig.
- Hy is die onderhouer van lewe.
- Sonder Hom is daar niks.
- Ek leef nie meer nie, maar Christus leef in my, Galasiërs 2.20.
- "Ons het Hom aangeneem en ons vertrou Hom met ons hele lewe".

POTENSIËLE NEGATIEWE

Daar is deur gesprekgenote bekommernis uitgespreek dat "ons nêrens heen beweeg het nie". Daar was reaksie teen die "verlede en strukture van die verlede wat ons verstik het, dat ons eintlik niks wou wees nie" (2).

Dié negatiewe verteenwoordig 'n geringe minderheidsgedeelte in Die Gesprek. 'n Positiewe gang oorheers die gesprek. Die positiewe is inderdaad gesoek en gevind.

Daar kan nie op die negatiewe gebou word nie - dit word wel in Die Gesprek verreken. Dit geskied op pad na, en met 'n strewe tot die positiewe.

LAASTENS – 'n EIE INTERPRETASIE

Dit was vir my 'n persoonlike geloofservaring, 'n verrykende voorreg om die gespreksdokumentasie deur te werk.

Ek verwag dat dit in die toekoms bewys sal word watter noodsaaklike en nuttige plek die fokusgesprek in die geskiedenis en wording van Kerk 24/7 inneem.

Enkele gespreksgenote het hulle teen sekere aanwendings van strategiese beplanningsmetodes uitgespreek. Omdat die fokusgesprek in wese reeds boublokke van en vir strategiese beplanning en bestuur bevat, is ek van mening dat die volgende voorop in gedagte gehou kan word:

1. Opbrengste **is** aanwesig en duidelik genoeg geformuleer.
2. Die Gesprek bied 'n bruikbare basis vir die pad vorentoe.
3. Die pad vorentoe bied die geleentheid vir die verdere, volle en vrugbare toepassing van strategiese beplanningsmetodiek, soos aangeraak in die volgende oorwegings -
  - waar kom ons vandaan
  - waar gaan ons heen
  - wat is ons hulpmiddels en vermoëns
  - wat kort ons die meeste in terme van 3.3
  - waarheen wil ons verkieslik gaan
  - wat is ons prioritisering, in alle opsigte
  - alles in terme van gestelde (vele kere benaderde) tydsrame
  - teen watter koste (en dit verwys beslis nie slegs na finansies nie, maar na alle hulpbronne, menslik gesproke)
  - wat is die interne en eksterne omgewing wat op Kerk 24/7 inwerk, en nog andere.

Strategiese beplanningsmiddele word ten sterkste aanbeveel. Dit word al meer in Suid-Afrika deur die staat vereis en selfs afgedwing, al meer ook vir sogenaamde kerkorganisasies wat fondse bestuur. Die King-kommissie se rigtinggewing tov korporatiewe bestuur, en navolgende wetgewing, het dit finaal geïnstitusioneel.

(wg) Francois Hanekom

27 Augustus 2009

BIBLIOGRAFIE

- Bak Nelleke. 2000. **Completing your thesis**. Unisa, Pretoria.
- Babbie E. & Mouton J. [2001] 2007. **The Practice of Social Research**. South African edition Cape Town. Oxford University Press, South Africa.
- Barna George. 2005. **Revolution**. Tyndale, USA.
- Bosch David J. [1991] 2005. **Transforming Mission. Paradigm Shifts in Theology of Mission**. Orbis Books, New York.
- Brunner Emil. 1952. **The Misunderstanding of the Church**. Lutterworth Press, London.
- Burger Coenie. 1997. **Familie van God**. Lux Verbi, Kaapstad.
- Burger Coenie. 1999. **Gemeentes in die kragveld van die Gees**. Buvton, Stellenbosch.
- Burger Isak. 2008. **Ongeloof is sonde**. Kerkbode 20 Junie 2008. Wellington 7654
- Carson D.A. 2005. **Becoming Conversant with the Emerging Church**. Zondervan. Grand Rapids, Michigan.
- Cilliers Johan. 2004. **Die lewende stem van die evangelie**. Sun Press, Stellenbosch.
- Conder Tim. 2006. **The Church in Transition**. Zondervan. Grand Rapids, Michigan.
- De Vos AS (ed) [1998]2005. **Research at grass roots: for the social sciences and human service professions**. Van Schaik, Pretoria.
- Die Bybel**. 2006. **Nuwe Lewende Vertaling-teks**. Christelike Uitgewersmaatskappy, Vereeniging.
- EGON 2003: Unit for Religious Demographic Research. George Aids Forum Research Report, Stellenbosch.
- Friedman Thomas L. 2007. **The World Is Flat: A Brief History of the Twenty-First Century**. Picador. USA.
- Gibbs Eddie and Bolger Ryan K. 2005 **Emerging Churches: Creating Community in Postmodern Cultures**. Grand Rapids.
- Gibbs E. & Coffey I. 2006. **Church Next**. Inter- Varsity Press, England.

- Green Joel B. (Editor). 1995. ***Hearing the New Testament. Strategies for Interpretation.*** Eerdmans. Grand Rapids, Michigan.
- Guder Darrell L. 1998. ***Missional Church.*** Eerdmans. Grand Rapids, Michigan.
- Hanekom Francois. 2009. ***Fokusgesprekke. Kerk 24/7 Opbrengs van Gesprekke.*** George.
- Hendriks H. J. [2004]2005. ***Studying Congregations in Africa.*** Lux Verbi.BM Wellington, S.A.
- Jenkins Philip. 2002. ***The next Christendom: the coming of global Christianity.*** Oxford, Oxford.
- Kerkbode. 20 Junie 2008. Deel 180 – Nommer 10 Nasionale Media Beperk, Wellington.
- Louw Daniël J. 2005. ***Pastoraat as vertolking en ontmoeting.*** Lux Verbi.BM. Wellington.
- Louw Daniël J. 2008. ***CURA VITAE.*** Illness and healing of life. Lux Verbi.BM. Wellington.
- Malphurs Aubrey & Michael. 2003. ***Church Next.*** Kregel, USA.
- McLaren Brain. 2000. ***The Church on the Other Side.*** Zondervan, Michigan
- Mouton Johann. 2005. ***How to succeed in your Master's & Doctoral Studies.*** Van Schaik Publishers, Pretoria.
- Niemandt Nelus. 2007. ***Nuwe drome vir nuwe werklikhede.*** Lux Verbi.BM. Wellington.
- Nürnberg K. 1984. ***Teologiese Etiek.*** Studiegids 1. Universiteit van Suid Afrika. Muckleneuk, Pretoria
- Odendaal F. F. 1994. ***HAT. Verlarende Handwoordeboek van die Afrikaanse taal.*** Perskor, Midrand.
- Osmer Richard R. 2008. ***Practical Theology.*** An introduction. Eerdmans. Grand Rapids, Michigan.
- Potgieter H. P. 1985. Die Tempel van God. 'n Kritiese beoordeling van die sakraliteit van die kerkgebou. Tesis Universiteit van Suid-Afrika, Pretorie

- Potgieter H. P. 2004. ***Van Klubsoortige Kerk tot Verhoudingskerk***. Wes Kaap. Hoekwil.
- Rasmussen Larry L. 1993. ***Moral Fragments and Moral Community***. Augsburg Fortress, Minneapolis.
- Ringkommissieverslag 2006. Verslag van die Ringkommissie van die ring van George aangaande gesprekke met Ds. W Badenhorst en Dr. H P Potgieter
- Roxburgh Alan. 2000. ***Crossing the Bridge: Church leadership in a time of change***. Percept Group, Inc. U.S.A.
- Roxburgh Alan J. 2005. ***The sky is falling!?! Leaders lost in transition***. Eagle. ACI. Idaho.
- Roxburgh Alan J. 2006. ***The Missional Leader***. Equipping Your Church to reach a Changing World. Jossey-Bass, San Francisco.
- Senter Mark H III. 2001. ***Four views of youth ministry and the church***. Zondervan Publishing House. Grand Rapids, Michigan.
- Simson Wolfgang [2001] 2004. ***Houses that change the world***. The return of the House Churches. Authentic Media. UK.
- Strommen Merton P & Hardel Richard A. [2000] 2009. ***Passing on the Faith***. A new model for Youth and Family Ministry. Saint Mary's Press, Winona.
- Uys J. 2006. Die gebruik van Liturgiese Simbole en Rituele in die Paassiklus. 'n Tesis vir die Universiteit van Pretoria, Pretoria.
- Young WM Paul. 2007. ***The Shack***. Windblown Media. Los Angeles, California.